

SĄDECKIE NAJ...

NAJWIĘKSZE ATRAKCJE
TURYSTYCZNE ZIEMI SĄDECKIEJ

s deckie

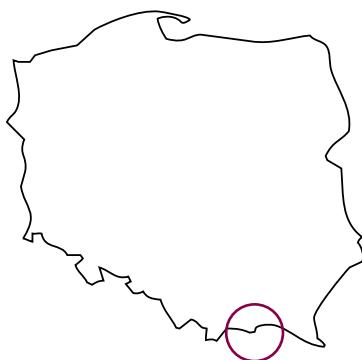
*Nie ma większej przyjemności
niż odkrywanie nowych miejsc,
ich badanie, sprawdzanie,
smakowanie natury
i delikatny powiew ciepłego wiatru.
Tak odnalezione przestrzenie
zostają w pamięci na całe życie.*

*Sądecyzna na zawsze zapisuje się
w otulanych słońcem wspomnieniach.*

*Sądeckie jest dla wszystkich:
lubiących rozkoszowanie się otoczeniem,
rodzin z dziećmi, seniorów, sportowców
– nawet preferujących sporty ekstremalne.*

*Każdy odkryje coś dla siebie,
znajdzie tu swoje miejsce, które go zachwyci
i już zawsze będzie przyciągać.*

Warto odkrywać nasz region.

fot. K.Bańkowski

JEZIORO ROŻNOWSKIE

Jezioro Rożnowskie to sztuczny zbiornik wodny powstały w wyniku spiętrzenia wód rzeki Dunajec. Jego powierzchnia wynosi 1600 ha. Silnie rozwinięta linia brzegowa oraz strome w dużej części zalesione brzegi sprawiają, że jest to miejsce malownicze o zróżnicowanym krajobrazie.

Wyjątkowym miejscem jest **Wyspa Grodzisko** (zwana „małą wyspą”) – obszar szczególnej ochrony krajobrazu i rezerwat ptactwa wodnego. Nad wodą usytuowanych jest kilka miejscowości letniskowych: Tęgobo-

rze, Znamirowice, Zbyszyce, Bartkowa, Gródek nad Dunajcem, Tabaszowa, Rożnów. W Gródku nad Dunajcem przy piaszczystej plaży wyznaczono dogodne miejsca do kąpeli.

W Znamirowicach znajduje się przystań, którą opiekuje się Yacht Club PTTK Beskid. Tu organizowane są m.in. szkolenia na stopień żeglarsza jachtowego. Dysponuje ona infrastrukturą do wodowania i wyciągania łodzi oraz hangarowania i bazowania jachtów.

Ośrodek Szkolenia Żeglarskiego i Rekreacji Wodnej Yacht Club PTTK „Beskid”
33-312 Tęgoborze, Znamirowice 23, tel. +48 18 444 91 00
www.znamirowice.pl

fot. J.Warńczyk

SPŁYW ŁODZIAMI DOLINĄ POPRADU

Przystań początkowa spływu łodziami Doliną Popradu znajduje się w Piwnicznej-Zdroju przy ul. Gąsiorowskiego poniżej wiszącego mostu na Popradzie. Można tam dojechać, kierując się w stronę dworca kolejowego i dawnego dojazdu do przejścia granicznego w Mnišku. Przystań końcowa znajduje się w Rytrze u stóp wzgórza zamkowego.

Spływ odbywa się bezpiecznymi niezatapialnymi łodziami o bardzo małym zanurzeniu (9 cm), co pozwala na korzystanie z atrakcji nawet przy niskich

stanach wód rzeki. Łodzie prowadzą flisacy, sterując nimi za pomocą drewnianych żerdzi. Spływ trwa ok. 1,5-2 godz. w zależności od stanu wody, siły oraz kierunku wiatru. Pojemność łodzi to 12-14 osób. Po pokonaniu około 10 km trasy uczestnicy dobiegają do przystani w Rytrze.

Organizatorzy przygotowali również krótszą wersję spływu, który na życzenie klientów może się skończyć w połowie szlaku w miejscowości Młodów.

Przystań początkowa: ul. Gąsiorowskiego 12, 33-350 Piwniczna-Zdrój
Przystań końcowa: 33-343 Rytrze 572 (budynek Delikatesy Centrum)
www.splywdolinapopradu.pl

fort. A.Klimkowski

PARK WODNY W STARYM SĄCZU

Park Wodny „Stawy” w Starym Sączu to kąpielisko i akwen dla niewielkich łódek, kajaków czy rowerków wodnych. Zostało ono urządzone na dawnych stawach wyrobiskowych.

Obiekt posiada nowoczesne pochylnie do wodowania. Urządzono tu również plażę, plac zabaw dla dzieci, boisko plażowe, szatnię oraz wypożyczalnię sprzętu wodnego i rekreacyjnego. Jest też parking dla 40 samochodów i połączenie ze ścieżkami rowerowymi. Nad bezpieczeństwem wypoczywających czuwają wykwalifikowani ratownicy

WOPR. Obiekt jest czynny tylko w czasie dyżuru ratowników tj. w godzinach 10:00-20:00.

Stan wody w kąpielisku jest monitorowany, a informacje na ten temat można uzyskać pod numerem telefonu +48 18 446 00 64.

W pobliżu parku wodnego powstała enklawa przyrodnicza, gdzie można obserwować zwierzęta w ich naturalnym środowisku m.in. bobry czy pary łabędzi niemych.

N 49° 34' 56.615, E 20° 38' 31.128
ul. Wielki Wygon, 33-340 Stary Sącz
www.wstarymsaczu.pl

fol. A.Klimkowski

BASENY NA ZAPOPRADZIU W MUSZYNIĘ

Baseny na Zapopradziu w Muszynie to miejsce do wspaniałej zabawy dla dzieci i dorosłych. Na terenie kompleksu znajdują się m.in.: basen rekreacyjny (głębokość 135 cm), w którym zostały wydzielone torry pływackie o długości 25 m oraz cztery jacuzzi wypełnione wodą leczniczą, a także brodziki z małą zjeżdżalnią w kształcie słonia i fontanną – nosorożcem. Woda w basenach podgrzewana jest do około 28°C, a w jacuzzi ma temperaturę 33°C. Dodatkową atrakcją jest zjeżdżalnia rodzinna o dwóch torach o szerokości 180 cm i długości 10 m

każdy. Szeroka i prosta nawierzchnia zjeżdżalni pozwala na jednoczesne ślizganie się całych rodzin. Jej końcówka ma mniejszy spadek umożliwiając bezpieczne zakończenie przejażdżki w basenie. Są tu także: kaskady, masaże ścienne, grzybek wodny, grotta sztucznej fali oraz kula wytwarzająca sztuczną falę, gejzer denny i siatka do wspinaczki w brodziku dla dzieci. Przy kompleksie znajduje się także zaplecze gastronomiczne oraz amfiteatr.

Centrum Rekreacyjno-Sportowe im. Waldemara Serwińskiego
al. Zdrojowa 4, 33-370 Muszyna, tel. +48 506 067 082
www.zapopradzie.pl

fol. A.Klimkowski

BASENY NA RADWANOWIE W PIWNICZNEJ-ZDROJU

Kąpielisko w Piwnicznej-Zdroju zlokalizowano na Radwanowie, składa się z części zamkniętej i atrakcji na świeżym powietrzu. Obiekt pod dachem jest podzielony na trzy tory pływackie. Duża zewnętrzna niecka ma również trzy tory o głębokości od 1,2 m do 1,8 m. Tam przygotowano także dwie zjeżdżalnie, masaże wodne i zaplecze gastronomiczne. Na terenie basenów znajduje się również wanna z hydro-masażem i sauna. W okresie zimowym na terenie kąpieliska funkcjonuje lodowisko oraz wypożyczalnia łyżew.

W lipcu i sierpniu nieopodal basenów kursuje ciuchcia piwniczańska. Swą trasę rozpoczyna w Piwnicznej w Rynku, dociera do stacji narciarskiej Kokuszka i wraca do Rynku. 5 kilometrów przejeżdża w 40 minut. W soboty i niedziele ciuchcia wyrusza o godzinie 15, 16 i 17. Od poniedziałku do piątku przejazd można zamówić telefonicznie (+48 503 030 584). Można też na życzenie podróżować do Wierchomli, Łomnicy-Zdroju lub Młodowa. Kursy do dwóch ostatnich miejscowości są połączone z degustacją wody mineralnej.

ul. Łomnickie 85, 33-350 Piwniczna-Zdrój
tel. +48 18 442 32 08
www.mgok.piwniczna.pl

fot. D.Radziak

AQUAPARK W CHEŁMCU

W Chełmcu działa pływalnia Aqua Centrum Chełmiec czynna codziennie od godz. 6:00 do godz. 22:00. Obiekt podzielony jest na strefy: basen pływacki o wymiarach 25x12,5 m, głębokości 1,20-1,80 m, basen rekreacyjny o wymiarach 10,9x5,5 m i głębokości 1,2 m z atrakcjami: masaż karku wąski, masaż karku szeroki, masaż ścienny 3-dyszowy, gejzer powietrzny, leżanka powietrzna (7 stanowisk), a ponadto basen szkoleniowy i brodzik dla dzieci, zjeżdżalnię o długości ponad 50 m, wannę z hydromasażem,

baseny witalne z wodą magnezową oraz basen z solanką, jacuzzi i strefę saun. W strefie saunowej do dyspozycji gości są: sauna fińska, parowa i infra red, łaźnia parowa, leżanki, natryski, kubał z zimną wodą oraz basen z zimną wodą. W obiekcie działa również grota solna z tężnią, a także klub fitness i siłownia. Na basenie obowiązują czepki. W Aqua Centrum prowadzone są zajęcia z nauki i doskonalenia pływania dla dzieci i dorosłych oraz aqua aerobik. Można tu również wynająć tor pływacki na godziny.

Aqua Centrum Chełmiec
ul. Marcinkowicka 9, 33-395 Chełmiec, tel. +48 18 262 12 22, +48 18 262 02 99
www.basen.chelmiec.pl

fot. A.Klimkowski

SPŁYWY PONTONOWE I KAJAKOWE

Poprad kusi miłośników spływów pontonowych lub kajakowych, których trasę można wyznaczyć na dowolnym odcinku rzeki pomiędzy Starą Lubownią na Słowacji i ujściem do Dunajca pod Nowym Sączem. Maksymalny czas spływu to 3 dni (z dwoma noclegami). Na polskiej części Popradu najpopularniejszy jest odcinek od Muszyny do Żegiestowa, który – w zależności od stanu wody i liczby postojów – pokonuje się w czasie od 1,5 do 4 godzin. Spływ nie wymaga specjalnego przygotowania ani wysił-

ku fizycznego. Sterowanie pontonem nie jest trudne, konieczne jest tylko zgranie załogi i minimalna sprawność pozwalająca na wiosłowanie.

Kajak daje więcej swobody niż ponton i pozwala cieszyć się spływem w samotności lub we dwoje. Poprad poniżej Starej Lubowni jest w całości dostępny dla kajakarzy. Występują tam na przemian dość długie płaskie, zapewniające spokojny nurt rzeki, tereny i dynamiczne spadki, dostarczające podróżnikom dawek adrenaliny.

Fabryka Endorfiny
ul. Graniczna 13, 33-380 Krynica-Zdrój, tel. +48 604 483 578, +48 660 313 091
www.fabrykaendorfiny.pl

fol. A.Klimkowski

SANKOSTRADA W KRYNICY-ZDROJU

Sankostrada w Krynicy-Zdroju mieści się za Halą Lodową przy ulicy Dąbrowskiego na stoku góry „Iwonka”. To jeden z najdłuższych takich torów w Polsce. Długość trasy to ok. kilometr, różnica poziomów pomiędzy stacją górną a dolną wynosi 55 metrów. Zjazd na sankach odbywa się rynną długości ok. 800 m. Czas zjazdu wynosi od 1,5 do 2 minut. Sanki mogą osiągać prędkość nawet ponad 40 km/h, ale dzięki hamulcom każdy porusza się z preferowaną przez siebie dynamiką.

Lubiący przypyływ adrenaliny mkną z pełną szybkością, a ci, którzy wolą w czasie podróży podziwiać piękne widoki, zjeżdżają wolniej i bardziej rekreacyjnie. Sankostrada jest oświetlona i czynna o każdej porze roku – można również zamówić nocne zjazdy. Dzieci w wieku do 8 lat mogą korzystać z sankostrady wyłącznie pod opieką osoby dorosłej.

Park Sportowy obok Hali Lodowej MOSiR
ul. Dąbrowskiego 15, 33-380 Krynica-Zdrój
tel. +48 18 471 58 10

fol. A.Klimkowski

RAJSKIE ŚLIZGAWKI W KRYNICY-ZDROJU

Rajske Ślizgawki na Górze Parkowej w Krynicy-Zdroju są czynne od wiosny do późnej jesieni. Oferują zjazdy zjeżdżalniąmi rurowymi (różnica wysokości 12 m) od spokojnej fali, poprzez spiralę, aż do jedynej w Polsce „Kamikadze”. Są świetną zabawą dla każdego, bez względu na wiek. W czasie deszczu obiekt jest nieczynny. Na górnej polanie Góry Parkowej dodatkową atrakcją jest zjeżdżalnia pontonowa, gdzie po specjalnie przygotowanej trasie można najpierw zjechać pon-

tonem, a następnie na przenośniku taśmowym (Sun Kid) wyjechać z powrotem do punktu startu.

Na szczycie Góry Parkowej (742 m) można wyjść lub wjechać kolejką linowo-terenową. Spacer z deptaku górską ścieżką zajmuje ok. 30 minut, a przejazd wagonikiem trwa 3 minuty.

Dodatkową atrakcją na szczycie Góry Parkowej jest ścieżka edukacyjna składająca się z 11 przystanków i tablic informacyjnych.

Kolej Linowo-Terenowa Góra Parkowa – Polskie Koleje Linowe S.A.
ul. Nowotarskiego 1, 33-380 Krynica-Zdrój, tel. +48 18 444 66 66
www.pkl.pl

fol. A.Klimkowski

PARK LINOWY W RYTRZE

Największy na południu Polski park linowy to „Ablandia” znajdująca się w Rytrze. Park obejmuje 34 przeszkody o długości ponad 800 m oraz 14 przeszkód dla maluchów o długości ponad 150 m. Łącznie trasy w powietrzu mają prawie dwa kilometry.

Park oferuje trasy: treningową, **zieloną Standard** – dla dzieci o wzroście ponad 130 cm i dorosłych, 15 przeszkód na wysokości 6-7 m; **czerwoną Extreme** – 16 przeszkód o dużym stopniu trudności na wysokości do 18 m; **czarną** – 17 bardzo trudnych przeszkód na wysokości 8-20 m; **zjazdową Pajęczak** – uczestnik w uprząży przejeżdża z dużą prędkością nad parkiem (ok.

200 m zjazdu na wysokości ok. 17 m), lądowanie następuje w specjalnej pajęczynie zawieszanej na linach bungee; **żółtą** – dla dzieci powyżej 6 lat, 17 przeszkód na wysokości 2-3 m; **Smyk** – dla dzieci powyżej 3 lat, 14 przeszkód (kładki, kłody, mosty, siatki, itp.) na wysokości 0,5 m.

W ofercie jest również strefa junióra przeznaczona dla dzieci w wieku od 3 do 12 lat. Zabawa jest tu nielimitowana. Dzieci przed wejściem otrzymują profesjonalny kask i pozostają przez cały czas pod opieką rodziców lub opiekunów. Atrakcje strefy są zabezpieczone siatkami asekuracyjnymi. **Trasa Junior** – to plac zabaw

fol. A.Klimkowski

skonstruowany w formie trasy linowej na drzewach z domkami i zjeżdżalnią, składa się z 11 przeszkód, m.in. kładek, obręczy, siatki z piłeczkami, pajęczyny, są tu również trzy zjeżdżalnie, w tym jedna spiralna; **zjazd tyrolski** o długości 30 m odbywa się na linii podłączonej do systemu tyrolskiego.

Park został wyposażony w bardzo bezpieczny system asekuracji, tzw. bezwypięciowy – uczestnicy przed wejściem na trasę linową zostaną wpięci przez instruktora do systemu asekuracyjne-

go i wypięci dopiero po przejściu całości trasy. Nie ma możliwości wypięcia się z systemu asekuracyjnego podczas pokonywania trasy linowej.

Park oferuje również dodatkowe atrakcje: kule i rowerki wodne, big swing – ogromne wahadło na wysokości 20 metrów nad urwiskiem z szmerzącym w dole potokiem oraz kule zorbing – zjazd w kuli po torze terenowym. W parku znajduje się również punkt gastronomiczny oraz bezpłatny parking i darmowe toalety.

33-343 Ryto 604
tel. +48 18 547 44 44, +48 728 868 564
www.ablandia.pl

fol. A.Klimkowski

PARKI LINOWE W KRYNICY-ZDROJU

Krynicky Park Linowy – położony jest u podnóża Jaworzyny Krynickiej przy drodze w kierunku dolnych stacji wyciągów narciarskich nr II i IV (droga na Izwór). W parku jest 9 tras linowych: **trasa bąbel** – dla najmłodszych, w całości okryta siatkami zabezpieczającymi; **trasa maluch** – na wysokości metr nad ziemią, do pokonania z uprzężą, rodzic może na niej samodzielnie przepinać dziecko przy poszczególnych przeszkodach; **trasa niska** – na wysokości 2 m, dla osób z lękiem wysokości oraz dzieci od 5 lat; **trasa średnia zielona** – na

wysokości 4 m z gokartem na linach; **trasa średnia niebieska** – ze zjazdami tyrolskimi nad rzeczką; **trasa wysoka** – 10 m nad ziemią; **trasa ekstremalna** – dla miłośników adrenaliny oraz dwie trasy zjazdowe. Dodatkowymi atrakcjami parku są: skok wahadłowy BIG SWING – prawdziwa eksplozja emocji, jaka czeka wszystkich, którzy odważą się skoczyć, ścianka wspinaczkowa z trzema drogami wejścia, w tym jedną niezwykle trudną i wymagającą, mega trampolina, plac zabaw, a w wakacje – BUMPER BALL (skaczące kule).

N 49° 24' 37.30, E 20° 55' 30.15
tel. kom. +48 660 313 091, +48 604 483 578
www.parklinowykrynica.pl

fol. A.Klimkowski

Park linowy „Mamut” położony jest na szczycie Góry Parkowej. Park obejmuje cztery trasy: **Mamucik** – zabezpieczona siatkami, ulubiona trasa dla maluchów zaczynających swoją przygodę w parku linowym (bez limitu czasowego); **pomarańczowa** – trasa zawieszona na wysokości 1-2 m, odpowiednia dla dzieci już od 4. roku życia, do pokonania ciekawe przeszkody oraz długa tyrolka, którą dzieci po prostu kochają, rodzice są w stanie pomagać bezpośrednio z ziemi; **zielona** – mogą z niej korzystać dzieci od 110 cm wzrostu, samodzielnie trasę

tę mogą pokonać ośmiolatki, młodsi z opiekunem, przebiega ona przez 15 przeszkód znajdujących się 3-4 m nad ziemią, można ją pokonać w około 25 minut; **niebieska** – 15 przeszkód na tej trasie znajduje się na wyższym poziomie niż na trasie zielonej (5-10 metrów), jest doskonała dla sprawnych ośmiolatek, którzy sami pokonali trasę zieloną oraz oczywiście starszych miłośników wędrowki z uprzęgą, czas przejścia to około 35 minut. Nad bezpieczeństwem uczestników czuwa kadra doświadczonych i wyszkolonych instruktorów.

Krynica-Zdrój, szczyt Góry Parkowej
tel. kom. +48 660 313 091
www.fabrykaendorfiny.pl

fot. A.Klimkowski

PARK LINOWY W GRÓDKU NAD DUNAJCEM

„Lemur park” w Gródku nad Dunajcem to 5 tras o łącznej długości ponad 560 m. W jego skład wchodzi 62 przeszkody ukryte wśród drzew. **Trasa siatkowa** – przeznaczona dla najmłodszych od 3 r.ż., bezpieczeństwo zapewniają siatki rozpięte na każdej przeszkodzie, ma 55 m długości; **po-marańczowa** – przeznaczona dla dzieci od 110 cm wzrostu, prowadzi na wysokości do 1,5 m nad ziemią, daje możliwość zmierzenia się z trudnościami trasy przepięciowej, a w razie trudności, skorzystania z pomocy rodziców, ma 65 m długości; **żółta** – przeznaczona

dla osób mających powyżej 120 cm wzrostu, ma długość 90 m, składa się z tyrolki, siatek, różnego rodzaju belek, falochronu i zjazdu na talerzyku; **zielona** – przeznaczona dla osób od 140 cm wzrostu, ma długość 155 m i zróżnicowane przeszkody wymagające nie tylko wysiłku mięśni, ale też wysiłku intelektualnego; **czerwona** – przeznaczona dla osób mających powyżej 140 cm wzrostu, to najwyższa trasa parku o długości 200 m, wymagająca i atrakcyjna – dla doświadczonych uczestników, do pokonania m.in. belki, rower, pniaki, most tybetański czy zygzak.

N 49° 44' 55.021, E 20° 44' 3.556
33-318 Gródek nad Dunajcem 6, tel. +48 534 535 469
www.lemurpark.pl

fol. A.Klimkowski

PARK LINOWY W STARYM SĄCZU

Park linowy w Starym Sączu położony jest przy Parku Wodnym „Stawy”. Obejmuje kilka tras: **Strefa Małego Lemura** – w jej skład wchodzi: trasa siatkowa oraz orczyk, przeznaczona dla dzieci od 3 roku życia, w całości zabezpieczona siatkami; trasa **pomarańczowa** – przeznaczona dla dzieci od 110 cm wzrostu, prowadzi na wysokości 1-1,5 m nad ziemią, opiekun może cały czas czuwać nad dzieckiem i pomagać mu w razie trudności, długość trasy 75 m; **fioletowa** – przeznaczona dla dzieci od 115 cm wzrostu, przeszkody na wysokości od 1-1,5 m; **żółta** – przeznaczona dla dzieci

od 120 cm wzrostu, rozmieszczona na wysokości 2-3 m, ma 140 m długości; **niebieska** – przeznaczona dla dzieci od 120 cm wzrostu, długość – 170 m; **zielona** – przeznaczona dla osób mających powyżej 140 cm wzrostu, w jej skład wchodzi łódka, wóz drabiniasty, gokart i przejście przez okna, długość – 155 m; **czerwona** – najdłuższa i najwyższa trasa parku, przeznaczona dla osób od 140 cm wzrostu, zaczyna się ponad 120-metrową tyrolką nad wodą po czym prowadzi przez szlak ukryty w drzewach na wyspie, powrót to 80-metrowa tyrolka nad wodą, długość trasy to 380 m.

N 49° 34' 59.241, E 20° 38' 24.35

ul. Wielki Wygon (obok kąpieliska Stawy), 33-340 Stary Sącz, tel. +48 534 535 469

www.lemurpark.pl

fol. A.Klimkowski

PARK LINOWY W MUSZYNIE

Park linowy na terenie Centrum Rekreacji i Sportu Zapopradzie w Muszynie położony jest na obszarze 20 arów. To atrakcja dla dzieci od 3 do 13 lat. Trasa liczy 70 m długości i poprowadzona jest 1,5 m nad ziemią. Uczestnicy mają do pokonania 11 wieżyczek, które są początkiem lub końcem odcinków z przeszkodami o różnym stopniu trudności. Trasę rozpoczyna się „Pa-jączkiem”, polegającym na wdrapaniu się po pionowej siatce z lin w górę. Następnie trzeba przedostać się przez „Bagno”, czyli zapadającą się siatkę, później należy przejść przez kilkume-

trą rurę, będącą tzw. „Chomikarnią” i skoczyć na pomost poręczowy oraz przedostać się na skrzynki, które można pokonać, trzymając się pionowych lin. Aby zaliczyć całą trasę należy jeszcze przejść przez „Lwie obręcze”, „Niedźwiadka”, „Tunel wiewiórki”, „Kacze łapy” i „Nietoperze”. Ostatnią przeszkodą jest pokonanie strachu i zjazd tyrolski na 20-metrowej linie w dół. Nad bezpieczeństwem uczestników zabawy czuwają wykwalifikowani animatorzy. Przygotowano również siatki zabezpieczające oraz piaskowe podłoże pod „tyrolką”.

Al. Zdrojowa 4, 33-370 Muszyna
tel. +48 506 066 978
www.zapopradzie.pl

fol. A.Klimkowski

PARK ROZRYWKI LABILAND W SKRUDZINIE

Labiland to Rodzinny Park Rozrywki w Skrudzinie położony w malowniczej okolicy pod stokami Przehyby. Główną atrakcją jest największy w Małopolsce **labirynt edukacyjny**. Ma 2000 m² powierzchni, na której znajduje się niezliczona liczba zakamarków i kilkanaście pytań-wskazówek, a właściwe odpowiedzi wskazują drogę do wyjścia. Labirynt jest wykonany z drewnianych paneli o wysokości ok. 2 metrów. Na terenie Parku jest też tzw. **mały labirynt z odkrytymi ścianami** – dzięki temu dzieci mają stały kon-

takt wzrokowy z opiekunami, umożliwiając bezstresowe korzystanie z atrakcji. W Labilandzie znajdują się również: „**bilard kopany**”, w którym zamiast bil używane są piłki, a kij zastępuje noga uczestnika gry, **kręgle plenerowe**, **szachy** oraz **strefa zabaw dla najmłodszych dzieci**. Jest tu też wielka **piaskownica**, gdzie za pomocą wykrywacza metalu można poszukać ukrytych skarbów. Pomagają w tym przygotowani instruktorzy dbający o odpowiednią lokalizację artefaktów.

33-388 Skrudzina 150
tel. +48 693 464 179
www.labiland.pl

fot. A.Klimkowski

STACJA NARCIARSKA JAWORZYNA KRYNICKA

Elementem Stacji Narciarskiej Jaworzyna Krynicka jest **kolej gondolowa**. Wspina się ona po zboczu Jaworzyny na wysokość 1114 m. Na szczycie znajduje się kilka restauracji i karczma, która w ofercie poza daniami kuchni regionalnej ma również noclegi w klimatycznych pokojach.

Stacja dysponuje ośmioma wyciągami orczykowymi, dwoma 4-osobowymi krzeselkowymi oraz szkoleniowym dla dzieci. Łączna przepustowość to ok. 13 200 osób na godzinę. Do dyspozycji ponad 8 km tras narciarskich, w tym najdłuższa oświetlona w Polsce – nr 1 o długości 2,6 km. Jest podzielona na dwie części – górną, z której wydzielono

na jest trasa nr 3 dla początkujących i dolną – typową trasę gigantową. Trasa nr 5 o długości 1 km i średnim nachyleniu 34% posiada homologację FIS (czarna). Popularne są trasy nr 2 i 2a – rodzinne (czerwone). Trasa nr 6 przebiega wzdłuż kolei gondolowej i ma długość 1 km. Wszystkie są dośnieżane i ratrakowane.

Na stacji czynna jest również wypożyczalnia i serwis sprzętu, sklepy sportowe oraz restauracja i bufet. Stan stoków i ruch na Jaworzynie można sprawdzać z domu dzięki kamerom transmitującym obraz online. Ze szczytu można podziwiać Beskid Sądecki, część Beskidu Niskiego, Tatry,

foto. A.Klimkowski

a przy dobrych warunkach pogodowych nawet Bieszczady ukraińskie. Na terenie Stacji na części trasy nr 6 działa snowpark – jeden z najdłuższych i największych w Polsce. W jego skład wchodzi elementy jibowe (17 elementów) o różnym stopniu trudności oraz wybiecia typu skocznia. Snowpark ma 1050 m długości i ok. 25 m szerokości, jest doskonale widoczny z wagoników kolei gondolowej, a do jego obsługi dedykowana jest 4-osobowa kolej krzeselkowa. Na jego terenie działają dwie linie przejazdowe – jed-

na przeznaczona dla osób, które mają ochotę spróbować przygody w parku snowboardowym oraz dla najmłodszych narciarzy. Natomiast druga linia przeznaczona jest dla bardziej zaawansowanych narciarzy i snowboardzistów. Ponadto po przeciwnej stronie trasy nr 6 można spróbować sił w slalomie na tyczkach z pomiarem czasu. Wszystko to pod okiem doświadczonego instruktora. W górnej części trasy nr 3 działa także mały funpark (200 m) przygotowany głównie dla najmłodszych.

Czarny Potok 75, 33-380 Krynica-Zdrój
tel. +48 18 473 66 24, +48 18 471 52 71
www.jaworzynakrynicka.pl

STACJA NARCIARSKA DWIE DOLINY

Stacja Dwie Doliny Muszyna-Wierchomla to jedna z największych rodzinnych stacji w Polsce. Zlokalizowana jest na stokach Pustej Wielkiej (1062 m). Dzięki specyficznemu mikroklimatowi śnieg utrzymuje się od listopada do marca.

Stacja łączy dwie miejscowości (Wierchomlę i Szczawnik koło Muszyny) systemem wyciągów, dzięki któremu narciarze mogą zszusować po dwóch stronach góry. Dwie Doliny to 11 km tras zjazdowych o różnym stopniu trudności, z czego ponad 6 km jest oświetlonych i umożliwia zszusowanie jeszcze po zmroku, 2 wyciągi krzeselkowe oraz 7 orczykowych. Jazda na

wszystkich wyciągach odbywa się przy użyciu jednego skipassu. Na terenie ośrodka znajdują się parkingi, szkoła narciarska, wypożyczalnia, przechowalnia sprzętu narciarskiego oraz punkty gastronomiczne. W skład kompleksu wchodzi również hotel z basenem oraz drewniane domki zlokalizowane tuż przy stoku.

Na obszarze stacji zorganizowano snowpark o długości ponad 400 m. Jest oświetlony, a najazdy oraz lądowania w całości przygotowano z ziemi. Co roku przygotowany jest nowy setup. Oprócz tego sześć skoczni o zróżnicowanym poziomie. Stacja od stycznia do marca organizuje zawody free'sty-

fot. K.Bańkowski

lowe. Istnieje również możliwość organizacji specjalnych sesji foto/video, szkoleń i imprez związanych z szeroko rozumianym freestylem.

Zimą warto wybrać się także na szlak pieszo. Wystarczy na nogi założyć rakiety śnieżne i... wędrować. Powodzeniem cieszy się trasa prowadząca spod stacji górnej wyciągu Wierchomla I w kierunku schroniska Bacówka nad Wierchomlą (górskie schronisko turystyczne PTTK na wysokości 887 m). Podczas wędrowki szlakiem można podziwiać panoramę pasma Radzie-

jowej oraz wyjątkowo okazałą panoramę Tatr.

W okresie letnim turyści mogą tu skorzystać z wyciągu Wierchomla I, który pozwala wwieźć rower na szczyt i skorzystać z tras rowerowych oraz downhillowych. Działa tu też wypożyczalnia rowerów górskich i elektrycznych KTM, park linowy, kort tenisowy, boisko wielofunkcyjne, plac zabaw i pole do paintballu. W kasach wyciągu oraz recepcji hotelu dostępne są również mapy do questingu.

Wierchomla Mała 42, 33-350 Piwniczna-Zdrój
tel. +48 18 414 31 30, +48 18 414 31 31
www.wierchomla.com.pl

fol. A.Klimkowski

STACJA NARCIARSKA SŁOTWINY ARENA

Centrum Słotwiny Arena to ośrodek narciarski położony na południowo-wschodnim zboczu Drabiakówki (ok. 896 m). Do dyspozycji miłośników nart i snowboardu jest 12 tras zjazdowych o różnej trudności mierzących łącznie ok. 6,5 km. Są tu dwie 6-osobowe kanapy z ostonami przeciwwietrznymi i zimowy plac zabaw Kubuś-Ski na wyciągu szkoleniowym dla dzieci. Stacja zaprasza do uprawiania snowkitingu – zjazdu ze specjalnym latawcem.

Uzupełnieniem oferty jest 600 metrowy snowpark z 30. przeszkodami ji-

bowymi ustawionymi w kilku lajnach o różnym stopniu trudności. Są to: T-BOX – 6 m, RAIL – 6 + 10 m, T-BOX ŁAMANY 4 + 4 m, T-TRAPEZ – 9 m, dwa picnic table, drewniany poaljam, dwie rury PCV 8 m oraz profesjonalne skocznie – 10 m, 5 m, 3 m. Snowpark jest oświetlony i obsługiwany przez 3-osobowe krzesło oraz 2-osobowy orczyk. Działa także mini snowpark z 5 przeszkodami dla początkujących.

Na terenie Słotwin Areny znajduje się również pensjonat (ok. 30 miejsc noclegowych) i restauracja – czynne cały rok.

Słotwińska 51A, 33-380 Krynica-Zdrój
tel. +48 512 409 908, +48 18 471 57 17
www.slotwinyarena.pl

fol. A.Klimkowski

STACJA NARCIARSKA RYTERSKI RAJ

Ośrodek Ryterski Raj położony jest w Rytrze u podnóża Jastrzębskiej Góry (675 m), z której roztacza się wspaniały widok na pasmo Beskidu Sądeckiego. Stacja dysponuje trzema wyciągami: 4-osobowym krzeselkowym, orczykowym i dywanowym dla dzieci o łącznej przepustowości 3000 osób na godzinę. Każdy członek rodziny znajdzie tu coś dla siebie, bez względu na umiejętności, jakie posiada. Sztucznie nanieżany i oświetlony stok zapewnia doskonałe warunki do uprawiania narciarstwa nawet do późnych godzin wieczornych.

Przy stacji działa wypożyczalnia i profesjonalny serwis sprzętu oraz szkoła narciarska, która prowadzi naukę jazdy i umożliwia doskonalenie techniki jazdy na nartach i desce. Szkolenia obejmują: naukę najmłodszych dzieci z wykorzystaniem form zabawowych („Rogasiowe przedszkole”) oraz naukę młodzieży i dorosłych na każdym etapie zaawansowania.

Przy dolnej stacji wyciągu krzeselkowego działa bezpłatny parking, ośrodek wypoczynkowy oraz punkt gastronomiczny serwujący m.in. regionalne przekąski.

33-343 Rytro 302
tel. +48 18 443 66 06, +48 602 696 593
www.ryterskiraj.pl

fot. K.Bañkowski

STACJA NARCIARSKA TYLICZ SKI

Stacja Tylicz-Ski znajduje się w Tyliczu – blisko Krynicy-Zdroju – na zboczach Bradowca (770 m). Położenie ośrodka w otulinie Popradzkiego Parku Krajobrazowego, spokojna okolica, dobry dojazd i konkurencyjne ceny noclegów zapewniają udany wypoczynek w gronie rodziny i przyjaciół.

Ośrodek dysponuje dwoma wyciągami krzeselkowymi 3- i 4-osobowym o długości odpowiednio 750 m i 400 m, dwoma wyciągami orczykowymi oraz bezpiecznym, przeznaczonym dla najmłodszych wyciągiem Baby Ski.

Zmodernizowane i urozmaicone trasy narciarskie zadowolą zarówno zaawansowanych, jak i początkujących miłośników białego szaleństwa. Stacja narciarska obejmuje 7 tras o łącznej długości 5 km, a ukształtowanie terenu umożliwi 11 różnych wariantów zjazdu ze szczytu Bradowca. Specjalnie wydzielony stok gwarantuje bezpieczeństwo najmłodszych adeptów narciarstwa.

Stacja zapewni swoim Gościom bezpłatne parkingi.

ul. Boczna 4, 33-383 Tylicz
tel. +48 18 471 13 56
www.tylicz.ski

fot. A.Klimkowski

STACJA NARCIARSKA MASTER SKI

Master-Ski to rodzinna stacja narciarska położona jedynie 200 m od tylickiego Rynku. Dysponuje 4-osobową koleją krzesłkową, trzema wyciągami i funparkiem ze zjazdem przez tunel.

Na stokach przygotowano łącznie 10 tras o różnorodnym stopniu trudności i snowpark. Najkrótsza trasa ma 150 m długości, a najdłuższa to nartostrada oferująca ponad kilometr jazdy. Większość tras zaczyna się w tym samym punkcie, do którego prowadzi kolej krzesłkowa. Przygotowano także 400-metrową specjalną trasę do jazdy

na tyczkach i 100-metrowe poletko do jazdy na sankach. Stoki są naśnieżane, codziennie ratrakowane i oświetlone. Łagodne, szerokie trasy przygotowano z myślą o tych, którzy dopiero zaczynają swoją przygodę z narciarstwem. Bardziej wymagającym dedykowana jest główna szeroka trasa o równomiernym nachyleniu, która sprzyja jeździe „na krawędzi”.

Na terenie stacji działa wypożyczalnia sprzętu sportowego, szkoła narciarska i snowboardingu. Można tu też skorzystać z bezpłatnego parkingu.

ul. Pułaskiego 11a, 33-383 Tylicz
tel. +48 781 323 355 (punkt informacji)
www.master-ski.pl

fol. A.Klimkowski

NARCIARSTWO BIEGOWE

Narciarstwo biegowe znajduje na Sądziecznie coraz więcej amatorów. Dla nich przygotowano kilka specjalnych tras. Większość skupiona jest wokół Krynicy i Muszyny. Trasa **Góra Parkowa w Krynicy – Tylicz** to łącznie 13 km. Narciarze zachwycają się pięknymi widokami i panoramą okolic widoczną ze szlaku. Trasa ma oświetlony 2-kilometrowy odcinek Roma – szczyt Góry Parkowej. Całość jest ratrakowana i profesjonalnie przygotowana, przeznaczona raczej dla zaawansowanych biegaczy.

W **Tyliczu** można też skorzystać z mniej wymagającej trasy. Przy Osadzie „Domki w Lesie” są dwie pętle o długo-

ści 2,5 i 4 km, ratrakowane z założonym śladem, przeznaczone dla osób średniozaawansowanych i początkujących. Na miejscu jest również wypożyczalnia nart biegowych, posiadająca także sprzęt dla maluchów oraz serwis narciarski. Początkujący biegacze mogą skorzystać z zajęć w szkole narciarskiej, która w ofercie ma też przedszkole biegowe. Na miejscu parking dla samochodów osobowych i autokarów.

Trasy „**U Leśników**” w **Krynicy-Zdroju** zlokalizowane są pomiędzy drogą na Izwór i dolną stacją kolejki gondolowej w Czarnym Potoku. Zielona trasa oświetlona (długość ok. 500 m) przeznaczona jest dla dzieci i uczących się chodzić lub

fol. A.Klimkowski

biegać, żółta oświetlona (długość ok. 2,4 km) – dla początkujących, niebieska (długość ok. 2,8 km) – dla zaawansowanych oraz ekstremalna (nieoświetlona, dostępna tylko w dzień). Trasy są przygotowywane i utrzymywane przez Leśny Zakład Doświadczalny Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie. Uzyskały homologację FIS. Na miejscu jest duży parking i wypożyczalnia sprzętu.

W **Muszynie** zapraszamy na 3-kilometrową trasę przy lodowisku na „Zapoprądziu” (Al. Zdrojowa). Na bardziej wytrawnych biegaczy czeka 6-kilometrowa trasa, która rozpoczyna się przy górnym wyciągu w **Szczawniku** (Stacja Narciarska Dwie Doliny Muszyna-Wier-

chomla) i wiedzie aż do Bacówki nad Wierchomlą.

Na miłośników biegówek czekają także dwie trasy w **Ptaszkowej**, nieopodal Nowego Sącza. Są one utrzymywane przez gminny samorząd i zarządzane przez Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Grybowie. Mają długość 1 km i 1,5 km. Są wyasfaltowane, oświetlone, sztucznie naśnieżane i ratrakowane. Różnica poziomów wynosi od 24 do 36 m. Trasy uzyskały homologację Polskiego Związku Narciarskiego, co umożliwia organizowanie zawodów i mistrzostw w biegach narciarskich. Informacje na temat tras można uzyskać pod numerem +48 18 415 70 35.

fol. A.Klimkowski

PLATFORMA WIDOKOWA W WOLI KROGULECKIEJ

Niezwykle atrakcyjna platforma widokowa w **Woli Kroguleckiej** koło Starego Sącza znajduje się na wysokości ok. 550 m. Stamtąd rozpościera się wspaniały widok na Dolinę Popradu, Pasma Radziejowej i całą Kotlinę Sądecką oraz Beskid Wyspowy, a nawet Gorce. Aby dotrzeć do platformy „ślimaka”, wystarczy w miejscowości Barcice skrócić na most na Popradzie i kierować się w stronę Woli Kroguleckiej. Przy drodze znajdują się znaki informujące o odległości do punktu

widokowego. Obok „ślimaka” jest też wiata grillowa oraz parking dla kilku samochodów. Platforma widokowa jest dostępna dla osób poruszających się na wózkach.

Zachwycające panoramy gór warto oglądać również z wież widokowych na: **Eliaszówce** (1023 m), **Koziarzu** (943 m), **Jaworzu** (880 m). Atrakcyjna wieża widokowa znajduje się także na terenie Ogrodów Sensorycznych w **Muszyńcu**.

N 49° 30' 26.458, E 20° 40' 19.995
Wola Krogulecka
www.wstarymsaczu.pl

fol. A.Klimkowski

WIEŻA W KORONACH DRZEW W KRYNICY-ZDROJU

To pierwsza w Polsce wieża widokowa w koronach drzew o unikalnej drewnianej konstrukcji. Zlokalizowana jest w Krynicy-Zdroju na terenie stacji narciarskiej Słotwiny Arena na wysokości 896 m wśród lasów pasma Jaworzyny Krynickiej. Wieża ma niezwykłą drewnianą konstrukcję o wysokości 49,5 metra. Prowadzi do niej specjalnie skonstruowana „drewniana piętrowa ścieżka” wznosząca się stopniowo do góry, podpierana przez 18 wież wsporczych i 87 słupów. Łączna dłu-

gość ścieżki wynosi 1030 metrów. Na trasie, dzięki specjalnym instalacjom edukacyjnym, zwiedzający mogą bliżej poznać okoliczną przyrodę oraz historię regionu. Dodatkową atrakcją, szczególnie dla najmłodszych, jest mierząca 60 metrów długości zjeżdżalnia. Na wieżę dostać się można 6-osobową kolejką krzesetkową wyposażoną w osłony przeciwwiatrowe lub wejść spacerem utwardzoną widokową drogą. Otwarcie wieży widokowej i ścieżki – 2019 r.

ul. Słotwińska 51, 33-380 Krynica-Zdrój
tel. +48 512 409 908, +48 18 471 57 17
www.wiezawidokowa.pl

Schronisko na Jaworzynie Krynickiej

Schronisko na Hali Łabowskiej

SZLAKI TURYSTYCZNE

Na Sądecczyźnie przygotowano blisko 1000 km znakowanych szlaków turystycznych. Wędrownikom górskim sprzyjają dobre warunki noclegowe, które zapewniono w schroniskach PTTK na Hali Łabowskiej, Wierchomla, Jaworzynie Krynickiej oraz Przehybie. Oto kilka popularnych tras turystycznych w formie jednodniowych górskich wędrówek.

Na najwyższy szczyt Beskidu Sądeckiego – Radziejową (1262 m) – prowadzi czerwony szlak z **Kosarzysk** przez Suchą Dolinę w stronę Przełęczy Gromadzkiej (Obidzy 930 m). Stamtąd niebieskim szlakiem przechodzimy na Wielki Rogacz (1182 m), Przełęcz Żłob-

ki, a następnie czerwonym szlakiem **na Radziejową**. Ze szczytu schodzimy czerwonym szlakiem **na Przehybę** (1175 m), skąd niebieski szlak prowadzi do Rytra, a droga asfaltowa do Gabonia.

Kolejna wycieczka prowadzi z **Łabowej na Halę Łabowską**. Dalej czerwonym szlakiem można wejść na Wierch Nad Kamieniem (1083 m), skąd rozciąga się piękna panorama Beskidu Sądeckiego. Następnie żółtą lub niebieską trasą schodzimy do Łomnicy lub Piwnicznej. Idąc zaś dalej z Wierchu Nad Kamieniem czerwonym szlakiem przez Halę Pisaną (1043 m) i Cyrłę (844 m), docieramy do Rytra. Z Hali Łabow-

Schronisko na Przehybie

Bacówka nad Wierchomlą

fot. K.Bańkowski, A.Klimkowski

skiej czerwonym szlakiem możemy też wyruszyć przez Runek (1079 m) na Jaworzynę Krynicką (1114 m), z której przy dobrej widoczności można podziwiać panoramę Tatr.

Polecamy również wycieczkę w drugą stronę: z **Rytra** czerwonym szlakiem na **Cyrle**. Po drodze można zobaczyć malowniczo położone nad Popradem ruiny zamku ryterskiego, a w chacie górskiej na Cyrli odpocząć i zjeść pyszny obiad. Tamtejszym przysmakiem są pierogi z jagodami i zupa z leśnych grzybów.

Kolejna wycieczka prowadzi ze **Szczawnika** drogą przez dolinę do

Bacówki nad Wierchomlą. Następnie szlakiem niebieskim widokowymi połoninami można przejść na Jaworzynkę (1001 m). Idąc dalej niebieskim szlakiem, wychodzimy na Pustą Wielką (1060 m), skąd za żółtymi znakami wracamy do Szczawnika.

Spacerową wyprawą jest wędrowka z **krynickiego deptaku na Górę Parkową**. Wyruszamy trasą obok dolnej stacji kolejki linowej. Po lekkiej wspinaczce jesteśmy na szczycie. Popularnym miejscem jest Polana Michasiowa, gdzie znajduje się źródło „Bocianówka”, a nieco niżej stynąca łaskami figura Matki Bożej.

POPRAZKI PARK KRAJOBRAZOWY

W 1987 roku utworzono na Sądeczynie Popradzki Park Krajobrazowy. Rozciąga się on w pasmach Jaworzyny i Radziejowej, a także częściowo w Górach Czernichowskich i Dolinie Popradu. Pod względem powierzchni jest jednym z największych na terenie Polski. Wyróżnia się dominacją lasów (ok. 70% powierzchni) i dużą liczbą źródeł wód mineralnych (70. zidentyfikowanych ujęć, co stanowi 20% wszystkich zasobów w Polsce).

Park położony jest w dorzeczu trzech rzek: Dunajca, Popradu i Kamienicy Nawojowskiej. Na jego obszarze występują surowce balneologiczne w postaci borowin (peloidów) oraz bogate

zasoby wód mineralnych i leczniczych zawierających wolny CO_2 w ilości powyżej 1 g/dm^3 .

Na obszarze Parku wytyczono kilkanaście rezerwatów przyrody i ścieżek przyrodniczych: Rezerwat cisów w Mogilnie, Rezerwat Barnowiec, Rezerwat Łabowiec, Rezerwat Łosie im. Profesora Czai, Rezerwat Uhryń, Rezerwat Żebracze, Rezerwat Las Lipowy Obrożyńska, Rezerwat Hajnik, Rezerwat Baniska, Rezerwat Lembarczek, Rezerwat Wierchomla. Ponadto na terenie Sądeczyny funkcjonują: Rezerwat Krajobrazowy Okopy Konfederackie, Rezerwat Przyrody Nieożywionej Diabie Skaty oraz Zespół Przyrodniczo-

fot. K.Bańkowski

-Krajobrazowy Wyspa Grodzisko (zwana „małpią wyspą”).

Na 14 rezerwatów przyrody utworzonych na terenie Beskidu Sądeckiego aż 12 to rezerваты leśne. Najstarszy powstał około 1906 roku, a najmłodszy w dziewięćdziesiąt lat później. Niektóre z nich są łatwo dostępne (Łabowiec, Barnowiec) lub wręcz udostępnione (Las Lipowy Obrożyska), ale są także rezerваты trudne do penetracji i niezbyt często odwiedzane (Hajnik).

O wyjątkowości Sądeckizny świadczy niezwykle nagromadzenie wód mine-

ralnych i wykorzystujących je uzdrowisk. Nigdzie w Polsce na tak niewielkim obszarze nie ma tylu miejscowości oferujących pobytu leczniczo-wypoczynkowe i wykorzystujących w kuracji zasoby z własnego terenu.

Wyjątkowa jest również rzeka Poprad, która płynie w odwrotną niż powinna stronę. Swe źródła ma po południowej stronie Tatr i powinna kierować się na południe do Adriatyku lub Morza Czarnego. Tymczasem w okolicach Muszyny przedostaje się na północną stronę Karpat i jest częścią dorzecza Wisły.

Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Małopolskiego Oddział Stary Sącz
Wola Krogulecka 82, 33-342 Barcice, tel. +48 18 446 09 00
www.zpkwm.pl

Pijalnia w Piwnicznej-Zdroju

Pijalnia w Piwnicznej-Zdroju

Pijalnia Jana w Krynicy-Zdroju

Pijalnia Główna w Krynicy-Zdroju

WODY MINERALNE

Największym bogactwem naturalnym regionu są złoża wód mineralnych. Na Ślądczyźnie opisano ponad 100 źródeł wód mineralnych różniących się między sobą składem. Te najbardziej znane znajdują się w Krynicy-Zdroju, Muszynie, Piwnicznej-Zdroju i okolicach. Są to źródła o niezwykłych właściwościach. Wyróżniają się dużą zawartością pierwiastków, m.in. sodu, potasu, magnezu, wapnia, fluoru, krzemu czy żelaza.

Wśród wód mineralnych i leczniczych z Krynicy-Zdroju najbardziej znane są te, które butelkuje Uzdrawisko Krynica-Żegiestów: Jan, Józef, Słotwinka, Zuber i Kryniczanka. **Kryniczanka** to

woda o wysokiej mineralizacji produkowana na bazie Zdroju Głównego, nasycana naturalnym dwutlenkiem węgla wydobywanym z odwiertów Zuber. Pobudza apetyt, usprawnia trawienie, reguluje przemianę materii, działa przeciwalergicznie i obniża poziom cholesterolu. Zalecana w celach profilaktycznych. Najbardziej znana krynicka woda to **Zuber** – jedna z najsilniejszych w Europie szczaw. Ma charakterystyczny „jajczany smak”. Pomaga w leczeniu nadkwasoty, jest stosowana przy schorzeniach przewodu pokarmowego, głównie choroby wrzodowej żołądka i dwunastnicy, wątroby, dróg żółciowych i cukrzycy.

Stary Dom Zdrojowy w Krynicy-Zdroju

Pijalnia Grunwald w Muszynie

Pijalnia Antoni w Muszynie

fot. K.Bañkowski, A.Klimkowski

Łagodzi przykre objawy nadużycia alkoholu. Jest dostępna w Pijalni Głównej i butelkowana.

Najbardziej znaną wodą wydobywaną w Piwnicznej-Zdroju jest **Piwniczanka** – wysokozmineralizowana z dużą zawartością magnezu i wapnia. Gasi pragnienie, zmniejsza skutki stresu i obniża napięcie nerwowe.

Natomiast muszyńskie wody, których można skosztować bezpośrednio ze źródeł o wdzięcznych nazwach: Miłusia, Antoni, Anna, Józef czy Grunwald zawierają m.in. magnez, wapń, sód, potas, żelazo, selen i lit. Oprócz nich popularne są też wody butel-

kowane: Muszyna Zdrój, Galicjanka, Muszyna Minerale i najbardziej znana **Muszynianka** – wydobywana z 8 odwiertów znajdujących się na terenie Popradzkiego Parku Krajobrazowego. Jest wodą alkaliczną, wysokozmineralizowaną, magnezowo-wapniową. Popularność zawdzięcza swojemu charakterystycznemu smakowi. Ma w składzie dużą ilość wodorowęglanów, magnezu oraz wapnia, a pita regularnie służy zdrowiu i dobremu samopoczuciu. Ilość magnezu zawarta w półtoralitrowej butelce Muszynianki pokrywa dzienne zapotrzebowanie na ten pierwiastek i neutralizuje w organizmie skutki zanieczyszczeń powietrza.

fort. A.Klimkowski

BOBROWISKO W STARYM SĄCZU

To enklawa przyrodnicza w pobliżu Parku Wodnego „Stawy” w Starym Sączu. Można tu obserwować zwierzęta w ich naturalnym środowisku m.in. bobra z jego tamami, żeremiami i całym systemem kanałów łączących wszystkie zbiorniki wodne w okolicy oraz pary łabędzi niemych – będących przykładem wierności w świecie zwierząt (pary łączą się na całe życie), czaple spotykają na przelotach, a także cały mikrokosmos owadów i ptaków. W ramach Bobrowiska powstała 400-metrowa kładka i 70-metrowa zakryta ścieżka obserwa-

cyjna. Na ich końcu ulokowano dwie czatownie przystosowane do obserwacji życia na stawach. Na jednej z nich (piętrowej) zamontowane są dwie lunety obserwacyjne. Ścieżka wyposażona jest w tablice z opisami charakterystycznych dla tego obszaru roślin i zwierząt. W czatowniach zamontowano także elementy tzw. „edutainmentu” – czyli edukacji poprzez zabawę. W ramach tego wyposażenia wykonano dioramy przedstawiające sceny związane ze stawami, które jeszcze kilka dekad temu były terenem żwirowni.

N 49° 35' 6.611, E 20° 38' 39.163
ul. Wielki Wygon, 33-340 Stary Sącz
www.wstarymsaczu.pl

fol. A.Klimkowski

CZARNA MŁAKA

Czarna Młaka to leśne jeziorko położone na zboczach Malnika i Czarnych Garbów na północny wschód od centrum Muszyny. Jest pomnikiem przyrody i obiektem unikalnym w tej części kraju i gór. Młaka powstała kilkaset lat temu na skutek osunięcia się zbocza góry. Osuwisko zablokowało odpływ wody i dało początek zbiornikowi. Staw ma wymiary ok. 15 na 20 metrów, choć sama niecka powstała w wyniku osuwiska jest pięciokrotnie większa. Woda ma do ok. 3 m głębokości. W chwili powstania staw miał powierzchnię

blisko 2000 m². Obecnie toń wody wolna od roślin jest dziesięciokrotnie mniejsza. Czarna Młaka zanika. Rośliny systematycznie zarastają brzegi, a dno zasypują opadłe liście. Za kilkaset lat jeziorko przestanie istnieć i zamieni się wypełnione torfem bagno. Na brzegach zbiornika wybudowano specjalny pomost obserwacyjny i wiatę, ustawiono tablice informacyjne i miejsca do parkowania rowerów. Do Czarnej Młaki prowadzi dobrze oznakowana trasa z Muszyny i Powroźnika. Można ją pokonać w około godzinę.

N 49° 21' 24.176, E 20° 56' 20.281
ul. Grunwaldzka, 33-370 Muszyna
www.muszyna.pl

fot. K.Bańkowski

MOFETA W ZŁOCKIEM

Mofeta im. prof. Henryka Świdzińskiego usytuowana jest w dnie bagnistego koryta potoku Złockiego koło Muszyny. Jest to największy, najefektowniejszy i najbardziej wydajny tego typu pomnik przyrody nieożywionej w Polsce. Mofeta to miejsce, gdzie ze szczelin w ziemi wydobywają się – z charakterystycznym bulgotem – pęcherzyki dwutlenku węgla. Wyptyw CO₂ częściowo odbywa się pod pokrywą wody i dlatego jest doskonale widoczny. W kilkunastu punktach na powierzchni ok. 25 m² nieustannie

wydobywają się różnej wielkości i ze zmienną częstotliwością bąble CO₂. Na wyjątkowo atrakcyjną oprawę mofety wpływa jej otoczenie – bulgoczące rdzawożółte błoto, kolorystycznie kontrastujące z porastającą je intensywnie zieloną niskopienną roślinnością. Wybudowane trakty spacerowe umożliwiają zwiedzającym dokładną obserwację tego zjawiska. Obok wyptywu dwutlenku węgla pod potokiem w Złockiem można obserwować „Dychawkę” – gaz wydobywający się z ziemi z suchego podłoża.

N 49° 23' 15.908, E 20° 54' 10.198
33-370 Muszyna Złockie
www.muszyna.pl

fol. A.Klimkowski

MOFETA W TYLICZU

W Tyliczu na terenie osady „Domki w Lesie” została odkryta największa mofeta w Karpatach składająca się z jedenastu połączonych ze sobą kręgów. Kręgi – każdy o średnicy ok. metra i tej samej głębokości – chronią bardzo dużą liczbę bulgotek i dychawek (ok. 50). Ciekawostką jest to, iż smak wody mineralnej z każdego kręgu jest inny. Z tylickimi mofetami wiąże się niesamowita historia. Od lat 60-tych XX wieku było to miejsce otoczone tajemnicą, jedną z największych w PRL. Oficjalnie prowadzono tam badania nad pozy-

skiwaniem wydajnej paszy dla zwierząt. W rzeczywistości próbowano stworzyć skondensowany pokarm dla kosmonautów ze Związku Radzieckiego. Naukowcy mieli nadzieję, że algi słodkowodne, które w mofecie miały świetne warunki, okażą się idealnym pokarmem dla zdobywców kosmosu. Ostatecznie jednak uznano, że algi nie są wystarczająco dobrze przyswajane przez organizm ludzki i ich produkcji zaniechano. Władze kazały zasypać kręgi. W 2011 r. mofeta została odkopana i udostępniona turystom.

al. Wolności 1, 33-383 Tylicz
tel. +48 512 121 500, +48 512 121 501
www.domkiwlesie.pl

fot. A.Klimkowski

MAGICZNE OGRODY W MUSZYNIĘ

Magiczne ogrody zwane również *ogrodami miłości* zlokalizowane są przy al. Zdrojowej za pijalnią wody mineralnej „Antoni” w Muszynie (ok. 200 m za pijalnią znajduje się parking dla samochodów osobowych). Miejsce przypomina greckie czy rzymskie ogrody z posągami i stelami. Na powierzchni ponad 27 tys. m² usytuowanych jest 10 figur z piaskowca przedstawiających muzy, bogów greckich, a także alegorie pór roku. Pośród alejek spacerowych można spotkać posągi Adonisa, Dionizosa, Hebe, Ta-

lii, Antiope i Kanefory. Szczególnie warto to niebywałe miejsce odwiedzić wieczorową porą. Barwne iluminacje świetlne, gejzery denne w stawach oraz muzyka świerszczy stwarzają unikalny klimat. Ogród jest otwarty o każdej porze dnia i nocy. Można tu spotkać artystów, którzy czerpią inspirację z twórczej atmosfery tego miejsca. Ogród wzbudza ogromne zainteresowanie turystów i kuracjuszy, którzy z ciekawości tłumnie przybywają do tego muzeum sztuki na świeżym powietrzu.

N 49° 20' 46.331, E 20° 53' 5.517
al. Zdrojowa, 33-370 Muszyna
www.muszyna.pl

fol. A.Klimkowski

OGRODY SENSORYCZNE W MUSZYNIE

Będąc w Muszynie, warto odwiedzić ogrody sensoryczne zwane również *ogrodami zmysłów*, znajdujące się w dzielnicy Zapopradzie nieopodal Sanatorium „Korona”. Są pełnym ciszy i spokoju, sprzyjającym relaksowi miejscem działającym na wszystkie ludzkie zmysły. Podzielono je na strefy: zdrowia, smakową, dotykową, zapachową, słuchową, wzrokową i dźwiękową oraz baśni i legend o Muszynie – z chatami czarownicy, zielarki, młynarza i mieszczki oraz pawilonem muzycznym. Urządzono tam alejki spa-

cerowe i ścieżki rowerowe, a oprócz tego strumień z kaskadami, altanki i przyrządy do ćwiczeń. Są również platformy widokowe i wieża z widokiem na Muszynę. Rośliny tworzące specjalne kompozycje oddziałują na wszystkie zmysły ludzkie: dotyk, słuch, wzrok, smak i dźwięk. Pachnąca lawenda, bez, mięta, szatwia, feeria barw kwiatów, soczysta zieleń trawy, szum wody, szelest liści, śpiew ptaków, smak jabłek, jeżyn, malin, aronii i orzechów – wszystko to na wyciągnięcie ręki w ogrodach sensorycznych. Parking przy al. Zdrojowej.

N 49° 20' 53.795, E 20° 53' 15.15
33-370 Muszyna
www.muszyna.pl

fol. A.Klimkowski

OGRODY BIBLIJNE W MUSZYNI

Ogrody te zajmują obszar około hektara i znajdują się przy kościele św. Józefa. Jest to czwarty w Polsce i największy tego typu obiekt w kraju. Jak piszą jego twórcy: ogrody są „zrealizowane w konwencji trzech Świątyń: Świątyni Jerozolimskiej – stan obecny; „kamień na kamieniu”; Świątyni Parafialnej i Kościoła czasów mesjańskich – Apokaliptycznego Nowego Jerozalem, mają wymiar ewangelizacyjny – spotkania z kochającym Ojcem”. Znajdują się tu m.in.: miniatura świątyni Salomona, fragment ściany płaczu, grób i figura Jezusa Zmar-

tychwstałego oraz wiele innych eksponatów, rzeźb i roślin, mających zachęcić odwiedzających do poznania Starego i Nowego Testamentu. Powierzchnia ogrodów została podzielona na pięć części: Ogród Historii Zbawienia, Ogród Krajobrazów Biblijnych, Winnica Pańska i Nauka Proroków, Dziecięcy Ogród Biblijny oraz Ogród dla Zakochanych. Całość ozdabiają rośliny znane z Ewangelii, a także Ziemi Świętej – między innymi palmy, drzewa oliwne, papirusy, winna latorośl, morwy oraz figi. Obok kawiarenka i bezpłatny parking.

ul. Kościelna 62, 33-370 Muszyna
tel. +48 694 902 963, +48 503 931 950
www.muszynskieogrodybiblijne.pl

fot. K.Bañkowski

OŁTARZ PAPIESKI W STARYM SĄCZU

16 czerwca 1999 r. papież Jan Paweł II na starosądeckich błoniach dokonał kanonizacji błogosławionej Kingi – patronki ziemi sądeckiej. Po uroczystości Ołtarz Papieski miał być rozebrany, a świadkiem tego wydarzenia pozostać miała jedynie kapliczka z figurą Pana Jezusa Frasobliwego. Zainteresowanie Ołtarzem pielgrzymów i turystów sprawiło, iż ta niezwykła pamiątka pozostała na miejscu w Starym Sączu. Mensa ołtarzowa pierwotnie wspierała się na dwóch słupach z soli kamiennej pochodzących z kopalni w Bochni. Ze względu na niszczący

wpływ warunków atmosferycznych, zostały one zastąpione granitowymi. Nad mensą ołtarzową zawieszono kopię wizerunku kanonizacyjnego Błogosławionej Kingi pędzla Józefy Kamińskiej. Obok Ołtarza stoi kapliczka Pana Jezusa autorstwa Michała Gąsienicy Szostaka z Zakopanego. W dolnej zamkniętej części obiektu znajduje się Sala Pamięci Jana Pawła II. Ołtarz jest najważniejszą częścią Diecezjalnego Centrum Pielgrzymowania im. Jana Pawła II w Starym Sączu. Tuż obok znajduje się Dom Pielgrzyma „Opoka” oraz ogród dziecięcy i plac zabaw.

ul. Papieska 10, 33-340 Stary Sącz
tel. +48 18 446 14 39, +48 794 555 585
www.centrumopoka.pl

fot. K.Bañkowski

KLASZTOR SIÓSTR KLARYSEK W STARYM SĄCZU

Wizytówką Starego Sącza jest Klasztor Sióstr Klarysek ufundowany przez św. Kingę w 1280 r., który wraz z zespołem staromiejskim otrzymał status Pomnika Historii. W klasztornej świątyni na szczególną uwagę zasługuje unikalna barokowa ambona z 1671 r. z wyobrażeniem drzewa Jessego (drzewo genealogiczne Chrystusa i Jego Matki). W przedsionku kościoła znajduje się gotycka chrzcielnica z XV w. w kształcie ośmiobocznego kielicha z dekoracją maswerkową. Z 1699 r. pochodzi ołtarz główny autorstwa Baltazara Fontany, wykonany z czarnego marmuru oraz stiuku. Fon-

tana jest również twórcą ołtarzy bocznych. Do kościoła przylega – otwarta od nawy dużym oknem w marmurowej barokowej oprawie – XIV-wieczna kaplica św. Kingi. Po lewej stronie okna umieszczono tablicę pamiątkową ufundowaną w podziękowaniu za kanonizację Kingi oraz pobyt w tym miejscu Jana Pawła II. W kaplicy widoczny jest barokowy ołtarz z posągami Księżnej (ok. 1470 r.). We wnęce pod posągami umieszczono srebrną trumienkę z relikwiami Świętej. Bliżej kraty znajduje się dawny sarkofag Kingi, w którym początkowo spoczywało jej ciało.

Plac św. Kingi 1, 33-340 Stary Sącz
tel. +48 18 446 04 99
www.klaryski.stary.sacz.pl

fot. A.Klimkowski

NAJSTARSZY KOŚCIÓŁ NA SĄDECCZYŹNIE

Kościół pw. św. Andrzeja Świerada i Benedykta w Tropiu to murowany obiekt w stylu romańskim na wyniosłej kilkunastometrowej skale nad brzegiem Dunajca. Według tradycji został zbudowany w 1090 r. obok ówczesnej pustelni. W prezbiterium widać resztki romańskiej polichromii z XII w. W ołtarzu znajduje się późnogotycki obraz Matki Bożej. Pozostałe elementy wyposażenia (polichromia, epitafia) są rokokowe i barokowe. Przy kościółku znajduje się pustelnia św. Andrzeja Świerada – kapliczka w miejscu, gdzie, jak głosi tradycja, mieszkał

święty żyjący w latach 980-1034. Obok niej są resztki prastarego dębu, który miał się rozpaść, aby dać schronienie pustelnikowi. W świątyni znajduje się relikwiarz z relikwią Krzyża Chrystusowego z drzewa, które odnalazła w Jerozolimie matka cesarza Konstantyna Wielkiego św. Helena oraz relikwie św. Świerada. W 1965 r. w kościele w Tropiu prowadzono badania archeologiczne, podczas których, pod progiem dawnego wejścia odkryto narożnik fundamentu jeszcze wcześniejszego obiektu, zapewne wczesno- lub przedromańskiego kościoła.

Tropie 6, 33-316 Rożnów
tel. +48 18 440 30 76
www.tropie-wiz.diecezja.tarnow.pl

fol. K.Bańkowski

KOŚCIÓŁ W PTASZKOWEJ

Kościół pw. Wszystkich Świętych w Ptaszkowej to drewniany obiekt w tradycji gotyckiego budownictwa sakralnego. Powstał w połowie XVI w. Wystrój i wyposażenie wnętrza pochodzą głównie z XVIII i XIX w. Ściany i niektóre sklepienia pokrywają polichromie ornamentalne i figuralne z lat 1929-1932. We wnętrzu dominuje ołtarz główny wykonany w tradycji późnobarokowej w 1864 r. z obrazem Matki Boskiej z Dzieciątkiem ufundowany przez Michała Stadnickiego w 1734 r. Oprócz niego są tu też dwa małe barokowe

ołtarze boczne. W lewym znajduje się płaskorzeźba Serca Pana Jezusa, a w prawym gotycka rzeźba Matki Boskiej z Dzieciątkiem „ze słonecznikiem” z około 1420 r. Najcenniejszym zabytkiem jest płaskorzeźba Modlitwa w Ogroju dłuta Wita Stwosza z 1490 r. Do najstarszych elementów wyposażenia kościoła należy również chrzcielnica z 1506 r. Warto zobaczyć także rokokowy feretron – umieszczony w wieży na ścianie południowej – z figurą Najświętszej Marii Panny Niepokalanie Poczętej z drugiej połowy XVIII w.

N 49° 36' 20.195, E 20° 52' 12.91

Parafia: 33-333 Ptaszkowa 91, tel. +48 18 445 17 78

www.ptaszkowa-wiz.diecezja.tarnow.pl

fol. K.Bańkowski

KOŚCIÓŁ W PRZYDONICY

Kościół w Przydonicy pw. Matki Bożej Różańcowej, św. Jana Kantego oraz Matki Bożej Pocieszenia zbudowany został z drzewa modrzewiowego bez użycia piły i gwoździ w 1527 r. W gotyckiej tęczy z 1530 r. wykrojonej w ośli grzbiet i profilowanej znajduje się krucyfiks oraz figury: Matki Bożej, św. Jana Ewangelisty i św. Marii Magdaleny. Do kościoła prowadzi troje drzwi: jedno ostrołukowe z malowanymi tarczami herbowymi „Gieralt” i „Gryf” oraz malowaną kratownicą, drugie z wykrojem w trójliść zamknięty osłim grzbietem,

a trzecie z wykrojem w ośli grzbiet z malowaną skośną kratą z rozetami na przecięciach i z podpisem budowniczego kościoła Paulusa Carpentarius. W świątyni na uwagę zasługują również: ambona rokokowa z obrazem Chrystusa na zapiecku, chrzcielnica z fragmentami renesansowego trzonu XVI-XVII w. i kasetonowy sufit z malowanymi rozetami. Największym skarbem Przydonicy jest stynący łaskami obraz Matki Bożej Przydonickiej – dar Jana III Sobieskiego. Obecnie obraz przeniesiono do nowego kościoła.

N 49° 44' 3.147, E 20° 46' 27.431

Parafia: 33-318 Gródek n. Dunajcem, Przydonica 32, tel. +48 18 444 38 30

www.przydonica-wiz.diecezja.tarnow.pl

Rożnów

Tabaszowa

Stary Sącz

Grybów

Zbyszyce

ARCHITEKTURA SAKRALNA – KOŚCIOŁY

Warto odwiedzić świątynie w: **Grybowie** z 1909 r. (witraże figuralne, w lewej nawie słynący łaskami obraz Matki Bożej Przedziwnej z 1700 r.), **Krużlowej Wyżnej** (kasetonowe stropy, kamienna chrzcielnica z 1486 r., kopia słynnej gotyckiej rzeźby Madonny Krużłowskiej), **Juście** (XVI-wieczny obraz Matki Boskiej Częstochowskiej-Juścieńskiej, ludowo-barokowy obraz św. Justa z 1677 r.), **Mogilnie** z 1765 r. (gotycki krucyfiks z 1400 r., polichromie, kamienna chrzcielnica z poł. XVI w.), **Rożnowie** z XVIII w. (fragmenty polichromii z 1688 r., chrzcielnica z drewnianą pokrywą z 1663 r.), **Czarnym Potoku** z 1755 r. (obrazy Piety), **Tyliczu** (roko-

kowy ołtarz główny z obrazem Matki Boskiej z Dzieciątkiem – zwanej Tyliczką – z XVI lub XVII w.), **Starym Sączu** (ołtarze boczne z XVII i XVIII w., barokowy obraz Śluby Błogosławionej Kingi), **Muszynie** (gotycka rzeźba Matki Bożej z Dzieciątkiem z około 1470 r., tabernakulum w kształcie świątyni z płaskorzeźbą Zwiastowania z około 1600 r.), **Podegrodziu** (marmurowa chrzcielnica z 1409 r., dwa barokowo-ludowe posągi św. Biskupów z XVIII w., ornat z XVI w.), **Tabaszowej** (polichromia z 1895 r., rokokowe ołtarze z XVIII w., barokowy obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem z XVIII w.), **Chomranicach** (polichromia ornamentalna z 1767 r.

Krużłowa

Krużłowa

Nowy Sącz

Mogilno

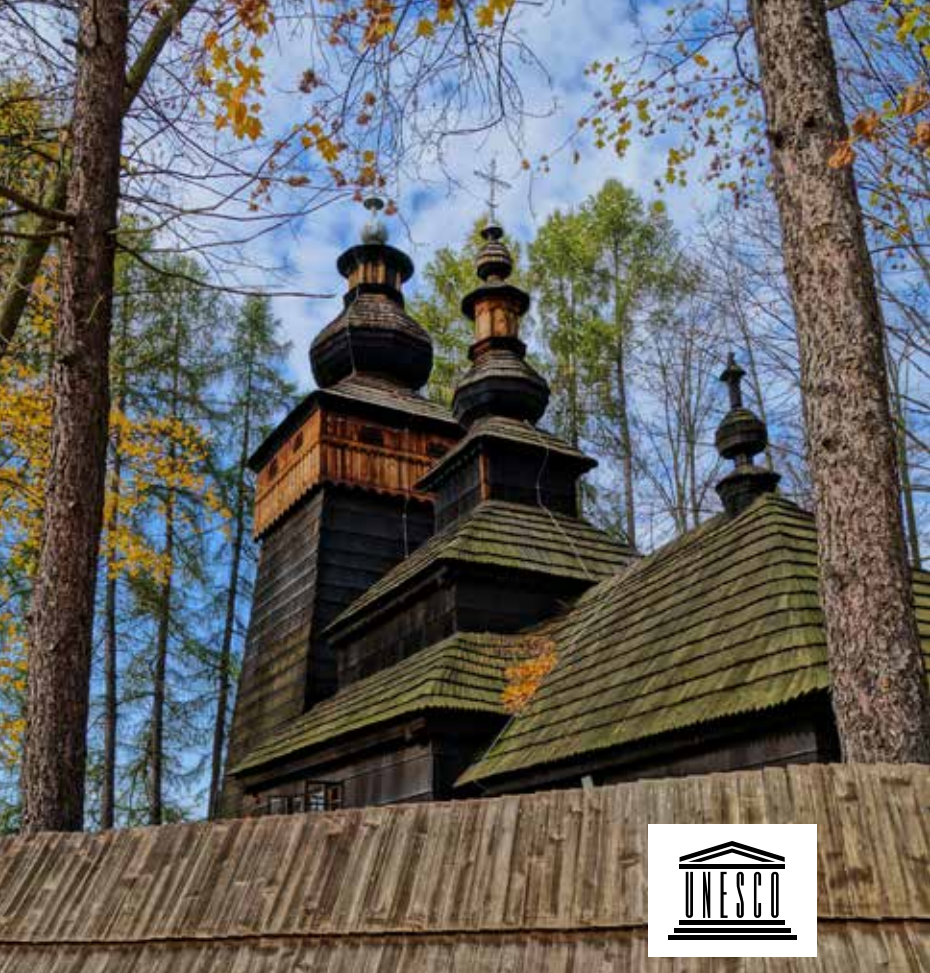
Podegrodzie

fot. K.Bañkowski, E.Mrózek

w zakrystii, w ołtarzu głównym słynący łaskami obraz Matki Boskiej Chomranickiej), **Zbyszycach** (otwory strzelnicze, świadczące o obronnym charakterze gotyckiej budowli, kamienna barokowa chrzcielnica, stalle gotyckie z XVI w. i ołtarz główny z XVIII w. z obrazem Matki Bożej Łaskawej), **Piwnicznej-Zdroju** (obraz Bolesława Barbackiego – św. Józef z Dzieciątkiem), **Podolu-Górowej** (mannerystyczny ołtarz główny z drugiej połowy XVI w., chrzcielnica kamienna z XVI w., barokowa ambona z XVII w.), **Moszczenicy Niższej** (sklepienie kolebkowe, gotycki obraz św. Zofii z córkami z 1480 r., późnogotycki krucyfik

z XVI w.), **Krynicy-Słotwinach** (obraz Serca Jezusowego z 1898 r.).

W centrum **Nowego Sącza** dominuje architektura kościoła św. Małgorzaty wzniesionego wkrótce po lokacji miasta w XIV w. W 1448 r. kardynał Zbigniew Oleśnicki wyniósł ją do godności kolegiaty. Do godności bazyliki mniejszej świątynię wyniósł Jan Paweł II. Ciekawostką jest gotycka polichromia pochodząca z 1360 r. i odlana z brązu chrzcielnica z XVI w. Świątynia jest znanym w diecezji tarnowskiej sanktuarium zwanym sądecką „górami Tabor” dzięki znajdującemu się w ołtarzu głównym obrazowi Przemienienia Pańskiego z kręgu Veraikon z XVI w.

fol. E.Mrózek

CERKIEW W POWROŹNIKU

Drewniana łemkowska cerkiew pw. św. Jakuba Młodszego Apostoła w Powroźniku zbudowana została prawdopodobnie w latach 1604-1606. W zakrystii, niegdyś będącej właściwą świątynią, znajduje się niezwykle dziś rzadko spotykana polichromia figuralna z 1637 roku, a ikonostas z XVII wieku, znajdujący się w prezbiterium, wykorzystany jest częściowo jako tył barokowego ołtarza głównego, w którym umieszczono ikonę „Matki Bożej z Dzieciątkiem” – również z XVII wieku. Pozostałe ikony na bocznych ołtarzach

mają unikatową wartość. Do najstarszych zabytków należy rokokowa ambona z 1700 roku i dzwon z 1615 roku. Od 1951 roku jest to kościół rzymskokatolicki. Teren świątyni otacza kamienny mur z XX-wiecznymi rzeźbami przedstawiającymi świętych.

Cerkiew w Powroźniku to najstarsza łemkowska cerkiew w Polsce i jednocześnie jedna z najstarszych na terenie polskich Karpat. W czerwcu 2013 r. została wpisana na listę Światowego Dziedzictwa Kultury UNESCO.

N 49° 22' 10.399, E 20° 57' 1.299
Powroźnik 50, 33-370 Muszyna, tel. +48 790 514 564
www.powroznik-wiz.diecezja.tarnow.pl

fol. A.Klimkowski

CERKIEW W DUBNEM

Cerkiew pw. św. Michała Archanioła w Dubnem reprezentuje styl zachodniotemkowski. Została zbudowana w 1863 r., na miejscu spalonej świątyni z 1673 r. Wewnątrz zachowało się wyposażenie cerkiewne z XIX wieku. Na szczególną uwagę zasługuje rokokowo-klasycystyczny ikonostas z sześcioma ikonami z 1895 r. autorstwa Antoniego Bogdańskiego, przedstawiającymi figuralne postacie świętych: św. Mikołaja, św. Michała, Matki Boskiej z dzieciątkiem, Chrystusa Nauczającego, św. Szczepana

i Wawrzyńca oraz Chrystusa modlącego się w Ogrójcu. Najcenniejszym zabytkiem w świątyni jest ikona barokowa „Ukrzyżowanie i Złożenie do grobu”. Na wieży klasycystyczny dzwon z 1950 r. Wnętrze obiektu ozdobione zostało polichromią ornamentalno-figuralną z końca XIX w. Na kopule nawy przedstawiona jest Trójca Święta.

Po wysiedleniu ludności łemkowskiej w latach 1945-1947 cerkiew została przemianowana na kościół rzymskokatolicki.

N 49° 18' 42.781, E 20° 58' 33.163

Dubne, 33-370 Muszyna

www.muszyna_sjonmp-wiz.diecezja.tarnow.pl

Andrzejówka

Królowa Górna

Binczarowa

Szczawnik

Tylicz

ARCHITEKTURA SAKRALNA – CERKWIE

Warto odwiedzić również świątynie w: **Maciejowej** (kompletny ikonostas, ikona z XVII w. przedstawiająca Chrystusa w Jordanie), **Andrzejówce** (późnobarokowy ołtarz z XVIII w. „dzwon Ewy” – podwieszana u stropu metalowa sztaba z nawierconymi otworami, uderzenie w odpowiednie miejsce powoduje powstawanie dźwięków o różnej wysokości), **Kamiannej** (obraz przedstawiający świętego Ambrożego, patrona bartników), **Miliku** (ikony: Opłakiwanie Chrystusa z 1700 r. i Pieta z XVII w.), **Szczawniku** (późnobarokowy ołtarz boczny z 1729 r. z ikoną Przemienienia Pańskiego i obrazem Chrystusa

w Grobie, dzwon z 1707 r.), **Złockiem** (polichromia figuralno-ornamentalna z 1873 r., barokowy krucyfik), **Łabowej** (ufundowana przez rodzinę Lubomirskich, polichromia z 1942 r. wykonana w tradycji malarstwa ruskiego), **Jastrzębiku** (polichromia ornamentalna z 1806 r., XIX-wieczny ikonostas z ikoną Chrystusa w Grobie, ikony z XVII i XVIII w.), **Łosiu** (kompletny ikonostas, bogata polichromia z 1935 r.), **Leluchowie** (ikonostas z 1895 r., ołtarz główny z baldachimem z XIX w), **Boguszy** (polichromia z 1873 r., ikonostas z ok. 1670 r.), **Roztoce Wielkiej** (kompletny ikonostas, barokowy chór muzyczny z wybrzuszoną częścią

Zubrzyk

Polany

Jastrzębik

Wojkowa

Berest

fol. A.Klimkowski, K.Bańkowski, J.Wańczyk, E.Mrózek

środkową), **Wierchomli** (ikonostas, ołtarz z baldachimem i tabernakulum z XIX w.), **Żegiestowie** (zbudowana na planie krzyża greckiego z kamienia i cegły), **Zubrzyku** (rzeźba naściana z wyobrażeniem Krzyża św., pod którym stoi Matka Boża i św. Jan Ewangelista), **Bereście** (obraz z 1721 r. przedstawiający Matkę Boską Pokrow), **Czyrnej** (rokokowa ikona św. Paraskewi z XVIII w.), **Królowej Górnej** (polichromia neobarokowa na stropach i ścianach z początku XX w.), **Binczarowej** (ikonostas z XVIII w., kamienny ołtarz z 1967 r. z relikwiami św. Wojciecha), **Wojkowej** (rokokowy ikonostas i tabernakulum z XVIII w.),

Polanach (polichromia z 1862 r., nad ikonostasem malowany baldachim), **Muszynce** (ikonostas z XVIII w., ołtarze boczne z XVII i XVIII w., obraz św. Barbary – legenda mówi, że znajdował się on w połowym ołtarzu konfederatów barskich, gdy mieli oni swój obóz w okolicy Muszynki), **Florynce** (ikonostas z ok. 1875 r.), **Mochnacze Niżnej** (ołtarz główny z obrazem Matki Boskiej Częstochowskiej z 1956 r.), **Tyliczu** (do nawy przy ikonostasie przylegają dwa, charakterystyczne dla wschodniej architektury cerkiewnej pomieszczenia dla śpiewaków – tzw. kritosy, które nigdzie indziej na Łemkowszczyźnie nie występują).

fol. A.Klimkowski

MIASTECZKO GALICYJSKIE W NOWYM SĄCZU

Miasteczko Galicyjskie to Stary Sącz, Lanckorona i Lipnica Murowana w jednym miejscu – czyli miasteczko rodem z Galicji z końca XIX wieku w pigułce. Atrakcją są tu: starosądecki ratusz i dwór szlachecki z Łososiny Górnej, remiza straży pożarnej oraz budynki mieszkalne, a w nich zaaranżowane pracownie, m.in.: zegarmistrzowska, krawiecka, atelier fotograficzne, zakład fryzjerski, antykwariat galicyjski, apteka, gabinet dentystyczny, poczta, cukiernia i warsztat garncarza. Ratusz to budynek ze smukłą wieżą i arkado-

wymi podcieniami będący repliką niedoszłej siedziby starosądeckich władz, której wznoszenie rozpoczęto na początku XIX w., ale nigdy nie dokończono. W budynkach Miasteczka urządzono sale wystawowe, hotel, centrum konferencyjne i sklepy. Znajduje się tutaj również karczma regionalna serwująca tutejsze jadlo, a nieopodal zespół trzech zagród kolonistów niemieckich z Gołkowic z przełomu XVIII i XIX w. Dopięnięciem całości jest odbudowany i wyposażony zbór ewangelicki ze Stadet.

ul. Lwowska 226, 33-300 Nowy Sącz
tel. +48 18 444 35 70
www.muzeum.sacz.pl

fot. J.Warńczyk

SKANSEN W NOWYM SĄCZU

Sądecki Park Etnograficzny w Nowym Sączu prezentuje budownictwo i szerokie aspekty życia codziennego wszystkich grup ludności zamieszkujących Sądecczyznę i składających się na jej specyfikę geograficzną, historyczną, gospodarczą oraz kulturową. Łącznie w Sądeckim Parku Etnograficznym na 20 ha zgromadzone ok. 70 – w większości oryginalnych – obiektów, a także ponad 7 tys. eksponatów prezentujących kulturę ludową Łachów, Pogórzan, Górali Łąckich, Łemków i Cyganów Karpackich.

Do najciekawszych należą: lachowska zagroda z Gostwicy, pogórzeńska chatupa z Niecwi, chatupa zielarki z Lipnicy Wielkiej, dwór z Rdzawy, stodoła z Zarzecza, zagroda z Obidzy i Królowej Górnej, kurna chata z Łabowej, kuźnia z Czaczowa, cerkiew św. Dymitra Męczennika z Czarnego, drewniany XVIII-wieczny kościół pw. św. Piotra i Pawła z Łososiny Dolnej oraz kościół ze Świniarska. Sądecki Park Etnograficzny można zwiedzać indywidualnie lub z przewodnikiem przez cały rok. W poniedziałki ekspozycja nieczynna.

ul. B. Wieniawy-Długoszowskiego 83b, 33-300 Nowy Sącz
tel. +48 18 444 35 70
www.muzeum.sacz.pl

fot. K.Bañkowski

MUZEUUM NIKIFORA W KRYNICY-ZDROJU

W muzeum zgromadzono twórczość jednego z najstynniejszych malarzy z kręgu malarstwa intuicyjnego – Nikifora, który był z pochodzenia Łemkiem (Rusinem). Wychowywała go matka, po której odziedziczył też wadę słuchu i wymowy. Został sierotą w czasie I wojny światowej. Dla społeczności Krynicy był odmieniec, z którym trudno się było porozumieć. Nie wiadomo skąd się wzięło jego przezwisko „Niki-for” (lub „Netyfor”). Używał go jednak od najmłodszych lat. W 1949 r. na potrzeby jego pierwszej indywidualnej wystawy w warszawskim SARP miano-

wano go „Janem Nikiforem”. Dopiero w 1963 r. urzędowo nadano mu nazwisko „Krynicki”. W 2003 r. sąd w Muszynie rozstrzygnął, że prawdziwe imię i nazwisko Nikifora to: Epifaniusz (Epifan) Drowniak. W Muzeum są zarówno akwarele, gwasze, jak i rysunki. Część dokumentacyjną wystawy stanowią pamiątki po artyście, publikacje mu poświęcone oraz jego fotografie. Do najstarszych, unikalnych wręcz dzieł należą: „Autoportret potrójny” i wieloobrazkowa kompozycja „Uzdrowienie chorej”, a także sceny wojskowe.

Bulwary Dietla 19, 33-380 Krynica-Zdrój
tel. +48 18 471 53 03
www.muzeum.sacz.pl

fol. E.Mrózek

MUZEUM ZABAWEK W KRYNICY-ZDRÓJU

Muzeum Zabawek to niezwykle miejsce, w którym dzieci z radością i zdumieniem odkrywają zabawki z czasów swoich rodziców i dziadków, a dorośli z uśmiechem przenoszą się w epokę dziecięcych fantazji. W tej miniaturowej krainie zgromadzono ponad 3 tysiące światowej klasy eksponatów i zaprezentowano prawie wszystkie znane formy zabawkarstwa z niemal każdej epoki – od starożytności aż po lata 80. XX wieku. Są teatrzyki domowe, szopki bożonarodzeniowe, kolekcja zabawek historycznych, zabawki regionalne, zabawki znane z filmów,

lalki i ich akcesoria, zabawki blaszane, militaria chtëpiące, klocki, zwierzątka, zabawki optyczne, samograje i wiele innych. Misją Muzeum jest chęć pokazania, że zabawki to coś więcej niż tylko miniaturowe zwierzęta lub pojazdy stworzone z myślą o najmłodszych. Każda zabawka stanowi bowiem odzwierciedlenie epoki, w której powstała. Jest wyrazem myśli cywilizacyjnej, prądów w sztuce i wrażliwości estetycznej. Jedną z atrakcji Muzeum jest w pełni wyposażona mini klasa szkolna sprzed 50 lat.

ul. Piłsudskiego 2, 33-380 Krynica-Zdrój
tel. +48 783 783 139, +48 693 634 114
www.muzeum-zabawek.pl

fot. K.Bañkowski

ZAGRODA „KUBALÓWKA” W PODEGRODZIU

Zagroda „Kubalówka” to miejsce, gdzie zgromadzono szczególną kolekcję eksponatów prezentujących kulturę lachowską. Drewniany zespół obiektów składa się z chałupy i spichlerza, wyposażonych w stare, tradycyjne sprzęty. Została ona odtworzona w obejściu rodziny Bodzionych „Kubali”. We wnętrzach częściowo ukazano mieszkanie rodziny chłopskiej z Podegrodzia z pierwszej połowy ubiegłego wieku. Jednym z elementów „Kubalówki” jest niewielka drewniana kuźnia wiejska z początku XX wieku. Odtworzono

w niej palenisko z miechem i kowadłem. Narzędzia kowalskie pochodzą z dawnych przydomowych kuźni podegrodzkich. Na potrzeby własne oraz sąsiadów i zwiedzających, kuźnia jest uruchamiana, wówczas pracuje w niej kowal. W Kubalówce odbywają się pokazy tradycyjnych zajęć wiejskich: pieczenia chleba, wypieku opłatków wigilijnych, wykonywania ozdób obrzędowych, czy układania bukietów na święto Matki Boskiej Zielnej. Większość eksponatów pochodzi z końca XIX lub początku XX wieku. Zbiory liczą ponad 800 pozycji.

33-386 Podegrodzie 202
tel. +48 18 445 91 13
www.gok-podegrodzie.net

fol. A.Klimkowski

MUZEUUM SZTUKI LUDOWEJ W PASZYŃNIE

Niezwykłe zbiory znajdują się w Muzeum Parafialnym Sztuki Ludowej im. księdza Edwarda Nitki w Paszynie, gdzie eksponowane jest malarstwo, rzeźby w drewnie i kamieniu, płaskorzeźby, wyroby ze słomy, papieru i innych materiałów przede wszystkim autorstwa paszyńskich artystów-rękodzielników. Zbiory obejmują również dary artystów odwiedzających Paszyn, obiekty zakupione i zebrane przez księży: Edwarda Nitkę, Stanisława Janasa i Jerzego Bulsę. Łącznie zasoby liczą ponad 3000 eksponatów.

Początki Muzeum sięgają lat 50. XX wieku. Wtedy w Paszynie proboszczem został ks. Edward Nitka. To on zaktywizował mieszkańców i doprowadził do powstania grupy liczącej 50 artystów. Dzięki Jego inicjatywie przez miejscowych twórców wykonany został wystrój tutejszego kościoła. Należą do niego: Siedem Bolesci M. Bożej – autorstwa Wojciecha Oleksego oraz Droga Krzyżowa, Chrzcielnica, ambona, podstawa pod paszczą, dwa konfesjonały i Ostatnia Wieczerza – artyści plastyka Franciszka Palki.

Paszyn 197, 33-326 Mogilno
tel. +48 18 440 27 97, +48 18 440 29 00
www.paszyn.eu

fol. P.Kurnyta-Ciapała

MUZEUM REGIONALNE W PIWNICZNEJ-ZDROJU

Muzeum Regionalne Towarzystwa Miłośników Piwnicznej mieści się w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury w Piwnicznej-Zdroju. Posiada w swoich zasobach ponad 2 tys. eksponatów, w tym zbiory etnograficzne, miejskie pamiątki historyczne, archiwalne dokumenty i fotografie oraz mini skansen. Niezwykle bogaty jest dział etnograficzny ze zbiorami sprzętu domowego i gospodarskiego, narzędzi rzemieślniczych, zabytków dawnego rękodzieła i strojów – pokazuje ludowy strój czarnych górali z gunią i portkami z czarne-

go sukna oraz kobiecey z katanką i spódnicą tzw. błękitniarą. Zbiory historyczne to m.in. fotokopie i reprodukcje dokumentów lokacyjnych, przywilejów miasta oraz pamiątki z okresu Powstania Styczniowego, I i II wojny światowej. Wyjątkowa i szczególna – największa tego typu w Europie – jest kolekcja dawnego sprzętu narciarskiego i starych nart gromadzonych latami pięknych okazów czeskich, austriackich, niemieckich, francuskich i polskich biegówek oraz zjazdówek подарowanych przez prof. Zygmunta Bielczyka.

Rynek 11, 33-350 Piwniczna-Zdrój
tel. +48 18 661 821 810
www.tmp-piwniczna.pl

fot. A.Klimkowski

DWÓR STAROSTÓW I DOM RZEMIOSŁA W MUSZYŃCIE

Dwór Starostów w Muszynie powstał na przełomie XVIII i XIX wieku. Pełnił on rolę siedziby tutejszych starostów, którzy władali dawnym „państwem muzyńskim”. Obiekt został przebudowany na początku XX wieku (dobudówka wschodnia i weranda). Mimo to zachował klasycystyczny styl. W latach 2014-2015 został odrestaurowany. Dwór wraz z kordegardą i dawnym zajazdem tworzył tzw. podzamkowy zespół dworski. Obecnie obiekt jest siedzibą Ośrodka Kultury, w którym mieści się także stylowa kawiarenka.

Przy Dworze Starostów powstał Dom Kultury i Rzemiosła, gdzie można spróbować swoich sił w zaplataniu powrozków czy garncarstwie. Wokół budynku urządzono ogród w stylu francuskim (który – wg materiałów archiwalnych – funkcjonował przy Dworze Starostów) z fontanną i sceną dla kameralnych koncertów. Przekaz mówi, iż w tym obiekcie powstał manifest Konfederatów Barskich pisany do Polaków przez Pułaskiego, który w tym czasie miał przebywać w okolicy Muszyny.

ul. Kity 17, 33-370 Muszyna
tel. +48 18 534 92 81
www.mgok.muszyna.pl

Marcinkowice

Tęgoborze

Brzezna

fot. K.Bańkowski, J.Wańczyk, A.Klimkowski

DWORY I PAŁACE

Na Sądecczyźnie warte obejrzenia są również dwory i pałace – dziś w większości odrestaurowane i malowniczo usytuowane. Są to obiekty prywatne lub mieszczące instytucje.

W **Marcinkowicach** w zabytkowym parku znajduje się dwór z XVIII w., w którym obecnie mieści się m.in. muzeum ze zbiorami na temat ostatnich właścicieli obiektu – rodziny Morawskich oraz eksponatami z I wojny światowej.

W **Tęgoborzy** znajduje się XIX-wieczny murowany pałac wybudowany przez

ród Stadnickich. Jest on własnością prywatną i nie został udostępniony do zwiedzania, warto go jednak podziwiać z zewnątrz.

Z kolei dwór w **Brzeznej** z XIX w. to przykład zabudowy dworskiej o bardzo rozwiniętej infrastrukturze i samowystarczalnej gospodarce.

W **Rożnowie** zachowały się resztki fortyfikacji z XVI w., której budowę rozpoczął hetman wielki koronny Jan Tarnowski – prawnuk Zawiszy Czarnego, beluarda z XVII-XVIII w. oraz klasycystyczny dwór z XIX w.

Marcinkowice: N 49° 40' 4.933, E 20° 38' 47.602

Tęgoborze: N 49° 42' 30.084, E 20° 38' 21.05

Brzezna: N 49° 36' 2.096, E 20° 36' 50.3892

Rożnow: N 49° 46' 21.504, E 20° 41' 39.707

Korzenna

Witowice Dolne

Różnów

fot. A.Klimkowski, J.Wanczyk

Warto zobaczyć także odnowiony dwór w **Korzennej** z drugiej połowy XIX w. znajdujący się w starym zespole parkowym, a także dwór w **Witowicach Dolnych**. To budowla klasycystyczna z kamienia i cegły powstała w XIX w. Stanowi własność prywatną.

W **Nawojowej** ciekawostką jest murywany pałac Stadnickich oraz otaczający go rozległy park z wieloma drzewami uznanymi za pomniki przyrody. Obiekt został zwrócony dawnym właścicielom i nie jest przeznaczony do zwiedzania. Obecnie przechodzi gruntowny remont.

Dwór w **Lipnicy Wielkiej** został zbudowany na planie prostokąta jako jednokondygnacyjny budynek, z wyjątkiem piętrowej części centralnej, poprzedzonej portykiem kolumnowym i schodami w formie wachlarza. Usytuowanie obiektu na nasypie podkreśla jego dominację nad okolicą. Pod koniec XIX w. majątek należał do rodziny Długoszowskich, którzy następnie go odsprzedali. W 1900 r. dobra wrócili do rodu Długoszowskich. Dwór przeszedł gruntowną renowację w 2018 r., obecnie jest to siedziba instytucji kultury.

Korzenna: N 49° 41' 11,689, E 20° 50' 35.134
Witowice Dolne: N 49° 47' 6.313, E 20° 39' 35.777
Nawojowa: 49° 33' 32.938, E 20° 44' 42.981
Lipnica Wielka: 49° 41' 46.55, E 20° 52' 16.025

fot. arch. Starej Baśni

WAROWNIA STARA BAŚŃ W GRYBOWIE

Stara Baśń to miejsce utrzymane w klimacie średniowiecznego warownego grodu. Wg legendy gród założony przez Bolka zwanego Gniewnym stoi w miejscu, gdzie w 1287 r. zostały rozbite wojska Batu-Chana (wnuka Czyngis-Chana) w czasie ekspansji mongolskiej na Europę.

Na odwiedzających czeka kilkumetrowa replika muru obronnego z mostem zwodzonym, wieże strażnicze, dziedziniec rycerski oraz Stara Kuźnia będąca sercem kompleksu. Tradycyjne wnętrza wykończone są

w kamieniu, cegle i drewnie. Nastrój Starej Baśni podkreśla galeria sztuki, część muzealna oraz starodawne elementy wystroju.

W warowni organizowane są wycieczki historyczno-edukacyjne oraz zabawy średniowieczne, podczas których można spróbować sił w strzelaniu z łuku, rzucie oszczepem czy poszukiwaniu skarbu na zamku. Atrakcją jest również inscenizacja „obrona grodu przed mongolskimi ordami”, a także pokazy średniowiecznego rzemiosła, wypiek chleba i wędzenie mięs.

ul. Grottgera 15, 33-330 Grybów
tel. +48 694 499 488
www.zamekstarabasn.pl

fol. E.Mrózek

ZAMEK W RYTRZE

W Rytrze na wzgórzu nad rzeką Poprad zachowały się ruiny zamku wzniesionego w XIII w. Początkowo był to drewniany obiekt. Pełnił funkcję strażnicy przy komorze celnej nad Popradem. Najstarszą murowaną częścią budowli jest cylindryczna wieża z końca XIII w. Czasy świetności zamku przypadają na XIV i XV w. Bywał tu król Władysław Łokietek, jego córka Elżbieta, król Kazimierz Wielki i królowa Jadwiga.

Jan Długosz w swych zapiskach wspomina o ukryciu skarbu w Rytrze. Podobno siostry klaryski ze Starego

Sącza pokazały mu testament Piotra Wydźgi, w którym informuje on o ukryciu złota, na jakie natrafił w pobliskich górach. Pewną jego część zakopał i ukrył, a świadków pozabijał, resztę zaś zapakował do beczek i udał się z nią w 1255 r. do Krzyżaków, gdzie dokonał żywota. Tych skarbów szukało wielu, do tej pory jednak nikomu nie udało się ich odnaleźć.

W trakcie prowadzonych prac renowacyjnych odnaleziono m.in. fragmenty ceramiki, zbroi i okuć rycerskich, gwoździe oraz monety.

N 49° 29' 19.903, E 20° 41' 12.075
33-343 Rytro
www.rytro.pl

fol. A.Klimkowski

ZAMEK W MUSZYNIĘ

W Muszynie, na stromym wzgórzu – popularnie nazywanym Basztą – nad zakolem Popradu zachowały się ruiny zamku, który powstał ok. 1390 r. Był rezydencją starostów biskupiego „państwa muszyńskiego” do 1474 r., kiedy to został znacznie zniszczony. W okresie rozbiorów nastąpiła jego całkowita degradacja. Do tego przyczynili się podobno także włoscy kamieniarze budujący tunel kolejowy w Żegiestowie, którzy wysadzili część murów w poszukiwaniu legendarnych skarbów. Do czasów współczesnych zachowały się jedynie fragmenty murów od strony

południowej oraz sterczyna ściany graniastej wieży w pobliżu przekopu. W latach 90. XX stulecia podczas prac wykopaliskowych odkryto i zabezpieczono resztki sklepienia oraz mury wieży zamkowej. Naprzeciw jest widoczny jest nasyp ziemny – pozostałość gródka zbudowanego prawdopodobnie przez Bolesława Śmiałego w XI wieku i opuszczonego pod koniec XV stulecia. Od strony południowej na kamiennym postumencie na murach zamku znajduje się figura Najświętszej Marii Panny ufundowana przez parafian w 1979 r.

N 49° 21' 13.693, E 20° 53' 26.508
ul. Zazamcze, 33-370 Muszyna
www.zamek.muszyna.pl

fot. J.Warńczyk

ZAMEK KRÓLEWSKI W NOWYM SĄCZU

Zamek został wzniesiony przez króla Kazimierza Wielkiego w latach 1350-1360 na skarpie w obrębie fortyfikacji miejskich Nowego Sącza. Gościło w nim wielu władców, m.in. królowa Jadwiga w czasie wjazdu do Polski. W XV w. przebywał tu Jan Długosz. Zamek spłonął w 1522 r. W XVI-XVII w. został przebudowany przez braci Lubomirskich, a następnie zniszczony przez Szwedów. W sierpniu 1813 r. powódź podmyła zamkową skarpę i do Dunajca osunęło się jego zachodnie skrzydło. Pozostałą część zaadaptowano w 1838 r. na koszary i magazyny wojskowe, a w 1846 r.

przekształcono w więzienie. W 1848 r. rząd sprzedał zamek miastu, które wynajęło go wojsku austriackiemu na magazyny. Do częściowej odbudowy ruin doszło w 1905 r. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości prowadzono dalsze prace konserwatorskie zakończone w 1938 r. otwarciem tu Muzeum Ziemi Sądeckiej. W czasie okupacji Niemcy zamienili zamek w koszary i skład amunicji. W 1945 r. na skutek wybuchu obiekt uległ całkowitemu zniszczeniu. W 1959 r. zrekonstruowano – wg planu z XVII w. – Basztę Kowalską oraz fragment murów obwodowych z attykami.

N 49° 37' 43.18, E 20° 41' 22.368
ul. Kazimierza Wielkiego, 33-300 Nowy Sącz
www.ziemiassadecka.info

Powiat Nowosądecki położony jest w południowo-wschodniej części województwa małopolskiego. Od południa graniczy z Republiką Słowacką. Siedziba władz Powiatu Nowosądeckiego mieści się w Nowym Sączu.

Gminy (16): Chelmiec, Gródek nad Dunajcem, Grybów, Kamionka, Korzenna, Łabowa, Łącko, Łososina Dolna, Nawojowa, Podegrodzie, Ryto, Krynica-Zdrój, Muszyna, Piwniczna-Zdrój, Stary Sącz i miasto Grybów.

Powierzchnia: 1550 km² (tj. 0,49 % powierzchni kraju), z czego większość zajmują tereny górskie i wyżynne.

Ludność: ok. 212 tys. mieszkańców, stanowi to 0,5 % mieszkańców Polski.

Rzeki, zbiorniki wodne: rzeki – Dunajec, Poprad, Kamienica, Biała; jezioro – Rożnowskie.

Pasma górskie: Beskid Sądecki, Beskid Niski, Beskid Wyspowy.

Wydawca:
Starostwo Powiatowe w Nowym Sączu

© Copyright by Starostwo Powiatowe w Nowym Sączu, 2019
ul. Jagiellońska 33, 33-300 Nowy Sącz
tel. +48 18 41 41 600, fax +48 18 41 41 700
e-mail: powiat@nowosadecki.pl
www.nowosadecki.pl
www.sadeckie.eu

Wszelkie prawa zastrzeżone | All rights reserved

Opracowanie tekstu:
Andrzej Zarych, Paulina Kurnyta-Ciapała

Projekt graficzny i DTP:
Ewa Mrózek

 SADECKIEzaprasza

 SADECKIE_zaprasza

 SADECKIE_zaprasza

 SADECKIE

WYDAWCA

Starostwo Powiatowe w Nowym Sączu
ul. Jagiellońska 33, 33-300 Nowy Sącz
tel. 18 41 41 600, fax 18 41 41 700
e-mial: powiat@nowosadecki.pl
www.nowosadecki.pl

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

ISBN 978-83-62735-42-6